

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 36

Pažymėtini įvykiai prieš 10 metų.

1919 metų rugsėjo mėnuo.

13 d. Bermontininkų būriai nuo Saločių įsiveržė Lietuvos gilumon. Mūsiškių kariuomenės būriai pasiūsti, kad sulaikytų.

14 d. Suvalkijoje lenkai išieškojo iš Punsko miestelio gyventojų 6.000 rublių kontribucijos ir iš valsčiaus gyventojų 40.000 rublių. Kontribuciją turėjo mokėti tik lietuviai.

16 d. Lenkai užėmė Užguosčio dvarą ir Scipeniškių kaimą (kuris 8 klm. į šiaurę nuo Stakliškių). Pėliūnų kaimas jau dvi dienos kaip buvo lenkų savavališkai užimtas.

18 d. Aukštadvario ir Stakliškių rajone pastebėtas lenkų koncentravimasis.

Naktį mūsiškiai išvijo lenkus iš Musninkų miestelio ir paėmė grobio: 12 šautuvų, 1

balną, 4 kardus, 1 revolverį, 1 žiūronas, 4 durtuvus. Mūsiškių vienas užmuštas.

Daržėnų kaime (4 klm. į šiaurę nuo Kazokiškių) lenkai užpuolė ir paėmė nelaisvėn 2 mūsų kareivius, kurie buvo pasiūsti ten patručiuoti.

19 d. Bolševikai paleido į mūsų pusę 1.200 tremtinių ir belaisvių. Kai jie ėjo į mūsų pusę, tai bolševikai iš užpakalio apšaudė juos.

„Naktį lenkai labai didelėmis jėgomis puolė Boguslaviškį, Gelvonis, Viesus ir Šešuolius. Mūsiškiai buvo priversti atsitraukti į Veprius ir Vaitkuškį. Vėliau lenkų puolimas sulaikytas ir mūsiškiai užėmė Pabaisko miestelį. Mūsų nuostoliai: 3 kareiviai užmušti, 5 sužeisti ir 2 karininkai ir 98 kareiviai dingę be žinios.

Latvijos karo mokyklos 7 laida.

Š. m. rugsėjo 1 d. Latvijos karo mokykla davė kariuomenei septintą karininkų laidą, neskaitant tos mokyklos pirmo steigiamojo kurso.

Šiais metais iš latvių karo mokyklos išėjo dvi kariūnų grupės: paskutinis trejų metų kursas ir pirmas dvejų metų kursas. Pirmojo kurso yra 22 pėstininkai (iš jų 19 pirmo laipsnio) ir 14 artileristų (13 pirmo laips.), antrojo — 85 pėstininkai (55 pirmo laipsnio) ir 27 artileristai (21 pirmo laips.). Taigi iš viso ši kartą latvių kariuomenė gavo 148 naujus karininkus.

Nauji mokslo metai prasidės rugsėjo 15 d. Svarbu pažymėti, kad šiais metais latviai paskutinį kartą

bepriėmė į karo mokyklą civilius asmenis. Ateity priims tik iš tarnaujančių kariuomenėjų.

Dėl pačių išleistųjų reikia pasakyti, kad latviai yra įvedę tokį gražų paprotį: vakare prieš išleistuves baigusieji mokslą *kariūnai kartu su savo mokytojais eina į žuvusių karių kapus*, kur padeda vainiką ir dvasiškai prisisemia jėgų naujam darbui.

Taip pat tenka pasigėrėti, kad latviai moka gerbti savo karininkus: pavyzdžiui, „Latvijos Kareivis“ yra išspausdinęs visų jaunųjų karininkų paveikslus su jų parašais. Tarp jaunųjų karininkų pavardžių yra grynai lietuviškų, kaip štai Leonas, Pečiulis, Budrys ir k. L.

Įvairenybės.

Kiek Lietuvoj prageria.

Statistika rodo, kad per paskutinius trejus metus Lietuvoj parduota degtinės už 119.368.859 litų. 1926 metais parduota už 37.124.242 lt., 1927 m. — už 40.680.720 lt. ir 1928 m. — už 41.563.897 lt. Čia neįeina, žinoma, kontrobandinė ir naminė degtinė, kurios irgi nemaža išgeria. Kas manytų, kad naminė nieko nekaštuoja, klystų. Juk rugiai ar kiti vaisiai — irgi tie patys pinigai.

Pagirtinas kerštas.

Po mūšio, kuriame švedai buvo danų sumušti, stovėjo vienas danų kareivis mūšio lauke sargyboje. Su dideliu vargu turėjo jis išgijęs butelį vyno savo troškuliui nuraminti. Kai jis butelį atkimšo, išgirdo silpną balselį sužeisto švedų kareivio, kuris meldė duoti jam gerti. Kareivis prisitarino prie sužeistojo ir pasilenkė prie jo, kad paduotų jam butelį. Bet tą akimirką švedas pagriebė pištalieta ir šovė į savo geradarį. Šio laimei, kulka pralėkė pro šalį. Tuomet danas ramiai paėmė butelį, išgėrė pusę ir padavė sužeistam savo priešui, sakydamas: „Dabar tu gauni tikrai pusę butelio“.

Kai karalius išgirdo šį prakilnų kareivio pasielgimą, pakėlė jį į bajorų luomą ir apdovanojo ženklų, kur buvo iki pusės pripiltas butelis.

Naujas būdas vištų dėslingumui pakelti. Švedijoje palia vieno ūkininko, kuris užsiima vištininkyste, namus dinamitu sprogdino akmenis. Gudrus švedas tuoj pastebėjo, kad tą dieną jo vištos, kurių turėjo 150, padėjo daugiau kiaušinių, negu paprastai. Kitą dieną irgi tas pats pasikartojo. Atkreipęs į tai dėmesį, ūkininkas po kelių bandymų priėjo išvados, kad vištų dėslingumui tarp kitko veikia ir garsas. Ir dabar jis kasdien arti vištininko iššauja iš šautuvo po kelius kartus ir džiaugiasi, kad jo vištos pradėjusios daugiau dėti.

Medžiai milžinai.

Didžiausi medžiai auga pietų kraštuose, būtent, Pietų Amerikos miškuose išauga iki 35 — 40 metr. aukštumo. Bet yra ir dar aukštesnių. Amerikos Jungt. Valstybėse auga medžiai, vadinamieji sekvojai, kurių aukštumas siekia iki 120 ir daugiau metrų. Jų storumas kartais yra apie 20 metr. Per vieną tokį medį yra prakirstas tunelis, pro kurį galima pravažiuoti net su 4 arklių. Yra ir 30 metr. storumo. Vieną tokių medžių nukirtus, ant jo kelmo buvo pastatyta trobelė, kurioj galėjo šokti 16 porų. Australijoje auga iki 100 metr. aukštumo eukaliptai. Sumatros saloj auga vienas medis, kuris savo šakomis uždengia 3000 kt. metrų plotą.

„Mirties spindulio“ mašina.

Pasak laikraščiu, San Francisko mieste elektros inž. J. B. Martin išradęs „mirties spindulio“ mašiną, kuri galinti pagaminti elektros srovę ligi 3.000.000 voltų. Šitokio stiprumo spindulys užmuša viską, kas tik jo kelyje pasitaiko. Tai irgi galės būti naujas ateities karo įrankis.

Revoliucijų kraštas.

Meksikoje per 19 metų, pradedant nuo 1910 metų ligi 1929 m. gė užės mėnesio įvyko 19 revoliucijų. Per tą laiką žuvo per 200.000 žmonių ir padaryta kraštui milijoniniai nuostoliai.

Girtavimo vaisiai. Vienas Amerikos gydytojas Le-grain'as, po ilgų tyrinėjimų, patiekė tokius duomenis apie girtavimo įtaką šeimai. Iš 215 geriančių šeimų gimė 814 vaikų, kurie buvo: 37 gimę prieš laiką, 16 negyvu, 121 tuoju pat dėl įvairių priežasčių mirė, 38 buvo silpnapročiai ir 55 linkę į džiūvą. Kiti to paties gydytojo duomenys skelbia, kad iš 640 girtuoklių suaugusių vaikų 173 sirgo įvairioms ligoms, 197 buvo girtuokliai, kiti — silpnapročiai, pakrikusios dšoros, nusižengėliai, dvasios ligoniai ir t. t. Iš šių duomenų matyti, kad žymi dauguma girtuoklių vaikų yra įvairūs ligoniai ir nenormalūs žmonės.

KARYS

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XI metai.

Kaunas, 1929 m. rugsėjo m. 12 d.

Nr. 36 (536)

Ketvirtoji kariuomenės sporto šventė.

Rugsėjo mėn. 7 d. kariuomenės sporto stadiono bokštuose suplevėsavo trispalvės vėliavos. Jos buvo lyg ir ženklas, kad čia prasideda 4-ji kariuomenės sporto šventė.

Vienas iš didžiausių ir pirmųjų kariuomenės atliktų darbų — tai Lietuvos Nepriklausomybės atgavimas 1918 m. ir jos išgelbėjimas ir sutvirtinimas 1926 m. gruodžio 17 d. Bet dar čia ne viskas. Dar jos laukia garbingas ir didelis žygis — Vilniaus vadavimas! Prie didžiųjų žygių reikia būti pasiruošusiems ir užsigrūdinusiems. Tokio pasiruošimo lopšys yra kariuomenės eilės, per kurias kasmet praeina būsimojo žygio visos tautos didvyriai. Kasmet iš jos grįžta daug karių, kurie neša su savimi kūno kultūros ir dvasios žibintus į visos Lietuvos kampus.

Kas matė pirmas kar. sporto rungtynes ir tu-

rėjo progos matyti šiais metais, tam iš džiaugsmo smarkiau širdis pradėjo plakti.

Noroms nenoroms prisimena 1926 m. spalio mėn. 17 dieną, kai pirmą kartą Karo Mokyklos aikštėje, būsimojo stadiono vietoje, susirinko mažokas sportininkų būrelis pabandyti savo jėgas ir padaryti masinio fizinio lavinimo pradžia. Kaip ir kiekvieno darbo pradžia yra sunki ir varginga, taip ir pirmos kar. sporto rungt. dalyviai turėjo tą pajauti ir pakelti. Neturėta tuomet nei įrankių, nei tinkamų sportinių drabužių, buvo matyti daug sportininkų pusbasių ar su sunkiais kareiviškais batais, o kas svarbiausia — neturėta tinkamos vietos. Bet metai po metų vaizdas keitėsi. Pradėta daugiau domėtis ir rūpintis fiziniu lavinimu. Vyriausybė nesigailėjo nei lėšų, nei darbo. Ir štai per trumpą lai-

Stadionas kariuomenės sporto dieną. Vieta ties estrada ir finišu.

A. Šulco foto.

Šaudymo vieta (tyras) stadione.

A. Šulco foto.

ka, vos per trejus metus vaizdas visai pasikeitė. Sportininkai tinkamai aprūpinti, lygiai įrankiais ir vadovais, pastatytas stadionas, kuris vejasi geriausius užsienio stadionus. Dalyvių skaičius kasmet auga. Šventės programa darosi vis įvairesnė. Pasiekiami vis geresni ir geresni rezultatai. Belpama dalyviams dėkoti vyriausybei už padėtą trūšą ir atsiųgtinti jai, dirbant visos Tėvynės gerovei.

Erdvame stadione, kupini geros nuotaikos ir pasiryžimo, pradedama daryti kūno kultūros metinis patikrinimas.

8 val. visi sportininkai su savo vadovais išsikiavo ir laukia atvykstant aukštosios karo vadovybės. Kiek po aštuntos pasigirsta sutikimo maršo garsai. Atvyko — l. e. krašto apsaugos ministerio p. pulk. Musteikis, l. e. Vyriausiojo štabo v-ko p. gen. št. pulk. Gerulaitis, II karo apygardos viršininkas ir kariuomenės sporto draugijos pirmininkas pulk. Skučas ir kiti štabo ir kariuomenės dalių viršininkai ir vadai. Stadiono komendantas pulk. ltn. Vidugiris raportuoja ministeriui. P. ministeris pasisveikino su sportininkais ir pirmos dienos rungtynės tapo atidarytos.

Prasidėjo kova už taškus visuose „frontuose“. Pirmi pradėjo karininkai šaudymą iš revolverių penkiakovai. Dalyvių skaičius didelis. Tuo pat laiku prasidėjo žygis pilna apranga 7 klm. distancijai ir 5.000 metr. bėgimas. Žygį pirmas pabaigė 4 pėst. pulko jaun. kareivis Lorencas, praėjęs distanciją per 43 min. 40,5 sek., antruoju atėjo 8 p. p. eil. Škerberdis — jo laikas — 44 : 7 : 3, trečiuoju taip pat buvo vaidatietis. Pirmą vietą punktais užskaityta 8 p. p. Rezultatai galėjo būti ir geresni, bet sutrukdė staiga užėjęs smarkus lietus. Bet vis dėlto tapo pastatytas naujas žygiavimo rekordas. 1926 m. ta pati dist. buvo praeita per 46 min. 22 sek. ir 1927 m. per 45 min. 10 sek. Šių metų žygiavimo laiką reikia skaityti labai geru, nes iš didelio dalyvių skaičiaus pirmą vietą teko naujokui. Vieną iš ilgiausių bėgimo distancijų — 5.000 mtr. laimėjo 7 p. p. eil. Leka- vičius, praėjęs šią distanciją per 17 min. 30,8 sek., antruoju buvo 2 p. p. eil. Katinas.

Šokime į toli išibėgėjus toliausia nušoko 8 p. p. eil. Chmieliauskas — 5 m. 93 c. Antras — 7 p. p. eil. Vilimavičius — 5 m. 46 c. Granatų metyme pilna apranga gulom pirmą vietą teko 7 p. kpt. Černiui, kuris numetė ją 28 mtr. 18 cm. Antra vieta iš gan didelio dalyvių skaičiaus teko ulonui jaun. pusk. Nor-

vaišai. 200 mtr. bėgime visai gerą laiką parodė 2 ulonų p. vyr. pusk. Alesius — 26,1 sek. Šios distancijos rekordas yra — 24,2 sek. Antrasis finišo juostelę palietė kariūnas Bulvičius. Bet įdomiausiu pirmos dienos rungtynių numeriu buvo šaudymas iš kariškų šautuvų. Šaudymas vyko čia pat prie stadiono įrengtame tyre (šaudykloj). Šaudyklos įrengimas puikus. Ji vienintelė, moderniškai įrengta, šaudykla visoje Lietuvoje. Ilgumas jos per 200 metrų. Su taikinių rodymo blindažu yra praveistas telefono tinklas, kuris žymiai palengvino darbą ir tučtuoju galima sužinoti šaudymo rezultatus. Šaudykloj vyr. teisėju buvo V. R. M-jos generalinis sekretorius pulk. Štencėlis, didelis šaudymo sporto mėgėjas ir žinovas. Artileristai ir kavaleristai šaudė iš vokiečių karabinų, visi kiti iš anglų šautuvų. Pirmieji pradėjo šaudyti aviacijos kariai. Jų pradžia buvo labai gera. Iš penkių aviacijos viršila Motiejūnas išmušė 4 taškus (obuolius). Visos vėlesnių dalyvių pastangos pasiekti aukštesnį rezultatą liko bergždžios. Viršilos Motiejūno rezultatas liko nesumuštas iki galo. Vienas artileristas, vos vieną tašką išmušęs, vykusiai teisinosi prieš kitus ginklo brolius, girdi, mes artileristai šaudom ne į taikinius, bet į plotą ir užtenka vieno klūdymo, kad sulygintų taikinį su žeme!...

Disko metime pirmą vietą teko 9 p. p. eil. Burbšaičiui — 32 m. 45 c. II-a v. 2 artil. p. v. p. Balanui — 32 m. 33 cm. Šokime į aukš. išibėgėjus pirmą vietą teko 2 ulonų p. ltn. Barzdžiui — jo rezultatas — 1 m. 60 c. Antroje vietoje liko 7 p. p. naujokas Taicas — 1 m. 52 c. Trečioje vietoje rezultatų pasiekia keli dalyviai. Rutulį toliausia nustumė 5 p. p. v. p. Tarakanovas — 10 mtr. 59 cm. Švedišką estafetę — (400 x 300 x 300 x 100) laimėjo 2 pėst. pulkas per 2,24. Antra vieta pasitenkino 7 p. p. 1.500 mtr. bėgimą laimėjo 2 p. p. viršila Šidlauskas — jo laikas — 4 m. 43,5 c. Antru irgi buvo viršila tik ne pėstininkas, o 2 ulonų pulko Rinkūnas. 800 mtr. bėgime dalyvių buvo visų daugiausia. Teko dalyti net į 3 grupes. Ir iš didelės konkurencijos nugalėtoju išėjo kariūnas Ožinskas, prabėgęs šią distanciją per 2 m. 13,7 sek.

Po 800 mtr. bėgimo pirmos dienos pirmenybės baigtos. Dalyviai skirstosi poilsiui.

Rugsėjo 8 d., dalyvaujant J. E. Respublikos Prezidentui, rungtynės tęsiamos. Rezultatai ir galutinės pirmenybių išvados bus kitam „Kario“ nr.

J. Juodvilkis.

Kariuomenės sportininkai rengiasi rungtynėms ties savo palapinėmis.

2-jo artilerijos pulko dešimtmečio proga.

Rugsėjo 15 dieną 2-as artilerijos pulkas švenčia savo gyvavimo dešimties metų sukaktuves. Minėdami

Gen. štabo pulk. leit. Kibirsktis, dabartinis 2 art. pulko vadas.

šias sukaktuves, nors trumpai susipažinkim su 2-o artilerijos pulko užuomazga ir jo žygiais, padarytais pirmomis mūsų kariuomenės dienomis. 2-ajam artilerijos pulkui pradžia sudarė II-as divizionas, dviejų baterijų sudėty — 2 ir 5 baterijos. Pirmas II-am divizionui įsakymas išleistas 1919 m. spalio mėn. 19 d.

Pirmas II-o diviziono vadas pulkininkas leitenantas Jansonas vadovavo iki 1920 m. rugpiūčio mėn. 10 d. ir perdavė majorui Bytautui. Bevadovaujant majorui Bytautui, II-ą divizioną ištiko skaudi nelaimė. 1920 m. rugsėjo mėn. paskutinėmis dienomis, Seinų fronte, kautynėse su lenkais, labai nukentėjo. Lenkų daug didesnės jėgos užkirto lietuviams kelią, darydamos mūsų pulkams didelių nuostolių. Šios nelaimingos kautynėse diviziono vadas majoras Bytautas pateko į lenkų nelaisvę. Rugsėjo mėn. 22 d. tame pat fronte, ties Kapčiamiesčiu, pateko lenkams į nelaisvę 5-ji baterija. Jos vyr. karininkas leitenantas Stapulionis buvo nukautas. Tik abu jaim. karininkai, žmonės ir arkliai suskubo napsprukti. Majorui Bytautui patekus į nelaisvę, spalio mėn. 1 d. diviziono štabas iš fronto grįžo į A. Panemunę. Panemunėje išbuvo iki 1921 m. gegužės mėn., nors baterijos, paskirtos prie pėstininkų pulkų, visą laiką dalyvavo įvairiuose frontuose. Tais pat metais lapkričio mėn. 29 d. artilerijos pulkas pavadinamas artilerijos brigada, bet pačiuose divizionuose atmainų neįvy-

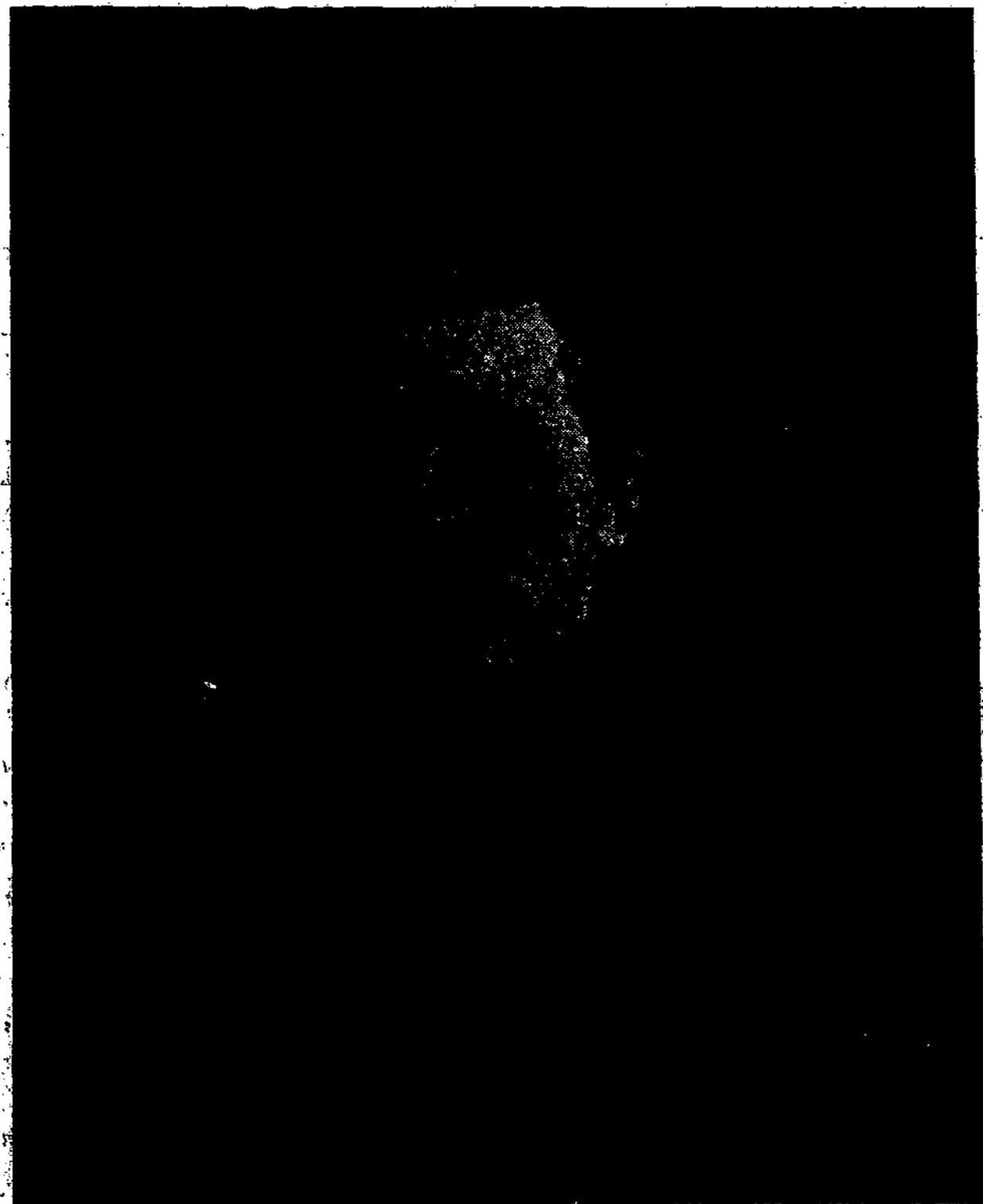
ko. Todėl pasiliko nepaliestas ir II-as divizionas, tik tiek, kad nuo tos dienos pradėjo vadintis ne pulku, bet brigados divizionu.

1921 m. balandžio mėn. prie II-o diviziono buvo priskirta naujai suformuota 1-ji gaubicų baterija. Artilerijai augant, liepos mėn. buvo įsteigta Artilerijos Valdyba. Rugpiūčio mėn. 9 d. artilerijos brigada panaikinta. Visi keturi divizionai pavadinti artilerijos pulkais. Tuo būdu artilerijos pulko, vėliau brigados, II-as divizionas gavo 2-o artilerijos pulko vardą, kurį ir dabar turi.

Pirmas 2-am artilerijos pulkui įsakymas išėjo 1921 m. rugpiūčio mėn. 10 d. Nors vardas pasikeitė, bet sudėtis ilgai pasiliko ta pati. Pulko vadu liko paskutinis diviziono vadas kapitonas Uogintas. Žmonių ir arklių sudėtis ta pati, baterijos tos pačios: 2-ji, 5-ji lauko lengvosios ir 1-ji gaubicų baterija. Net ir numeracijos nepasikeitė.

Aprimus kautynėms, pradėjo gyvenimas eiti normalėmis vėžėmis — reikėjo ir pulkui apsigyventi nuolatiniame pastovesnėje vietoje. 1922 m. spalio mėn. 19 d. pulkas persikėlė į Kėdainius. 1924 m. kovo mėn. 5 d., pirmas pulko vadas kapitonas, o tuokart jau pulk. leitn. Uogintas atsisveikino su pulku — paskirtas artilerijos viršininku. Pulką priėmė majoras Juodišius.

Persikėlus pulkui į Kėdainius, prasidėjo tikras jo augimas, bujojimas. Užėmė rusų artilerijos kareivines. Kadangi kareivinės buvo apleistos, tai daug laiko truko, kol buvo tinkamai sutvarkyta. Sutvarkius rajoną, karininkai pradėjo rūpintis karininkų klūbu (ramove). Apleistą patalpą atremontavo ir 1924 m. rugpiūčio m. įvyko klūbo atidarymas. Tai buvo pirmoji pulko iškilningoji šventė. Atidaryme dalyvavo visi karininkai ir

Ltn. Jonas Stapulionis, žuvis 1920 m. rugsėjo m. 22 d. kautynėse su lenkais ties Kapčiamiesčiu.

Artilerijos sekimo punktas.

visa Kėdainių miesto bei apylinkės šviesuomenė. Tomis pat dienomis atidarytas ir kareivių klūbas. Atidarymo metu buvo pirmas karių artistų — mėgėjų vaidinimas, be to, leit. Dregūno vedamas stygų orkestro koncertas.

1925 m. rugsėjo mėn. 23 d. majoras Juodišius atsiveikino su pulku — išvyko į užsienį studijuoti aukštąjį mokslą. Pulko vadovavimą priėmė majoras (dabar pulk. ltn.) Alyta.

1926 m. pulkas padidėjo dviem baterijomis. Tais pat metais, gruodžio mėn. 25 d., kareivių klūbe pradėjo veikti karių kino, kuris ir lig šiol sėkmingai veikia. 1927 m. gruodžio mėn. 23 d. įtaisyta karininkų ramovėj radio, kurio rorporai sujungti su visų baterijų kareivinėmis.

1928 m. gegužės mėn. 1 d. pradėjo pulke veikti mokomoji komanda (pirmiau artilerijos puskarininkių kadru rūpinosi buvusi prie mokomosios baterijos nuo-

latinė mokomoji komanda). Rugpiūčio mėn. 1 d. pradeda veikti pulko karių ugniagesių komanda.

Visą laiką pulkui sekasi, tik štai 1928 m. birželio mėn. 19 d. ištinka jį skaudi nelaimė. Atvykstant į Klaipėdos uostą anglų laivynui ir saliuotojant, sunkiai sužeisti vyr. leitn. Jakučius, eil. Šimkus ir viršila Lingė. Firmieji abu mirė tą pačią dieną, o viršila kiek vėliau.

1929 m. gegužės mėn. 25 d. pulk. ltn. Alyta nuo pulko vado pareigų paleidžiamas ir skiriamas artilerijos poligono viršininku. Birželio mėn. 15 d. vadu paskirtas generalio štabo pulk. ltn. Kibirkštis, kuris ir dabar pulkui vadovauja.

Norint smulkiau susipažinti su pulko veiksmis kautynėse, reiktų atskirai panagrinėti kiekvieną bateriją todėl, kad visos jos veikė atskirai paskirtos prie pėstininkų pulkų. Tik kautynėms pasibaigus, buvo sukonzentruotos į vieną vietą, kur ir dabar stovi.

Ant. - Ferd. - Max.

2-as artilerijos pulkas žygy.

Močiutės dainos galia.

Buvo naktis. Visur tylu, ramu. Vienoje trobelėje, iš po šiaudinio stogo, spindėjo žiburėlis. Viduj sena motinė, paraudusiomis akimis ašarodama, supo lopšelyje verkiantį mažytį sūnelį ir besupdama dainavo.

Dainavo apie vargus, nelaimes, skriaudas, svetimųjų padarytas mums ir mūsų tėvynei... Minėjo mūsų protėvius ir jų garbingus žygius.

Nustojo mažytis verkęs — nutilo ir lyg sužavėtas klausėsi močiutės dainos. Ar jisai suprato, ką tuose jausminguose motinos žodžiuose, ar pažino tuo laiku pilną skausmo motinos širdį...? Tikrai greitai užmigo. Užmigo ir motinė, tiek naktį nesudėjusi akių.

Kaip upės vandenys, praeitin slinko metai. Motinė, mažutis sūnelis dideliu, tvirtu vyru užaugo. Iš anuomet mažo, vystyklusio verkusio kūdikėlio, išaugo tamsiaplaukis vyras, tamsiai mėlynom akim, iš kurių nepaprastai gili išmintis ir kilni širdis spindėjo.

Kartą suskambėjo pavojaus trimitai sūnaus gimtinėje. Jų skardus aidas palietė tėvynę mylinčio sūnaus ausį ir giliai įsmigo į jo jauną širdį.

Močiutės daina, anuomet, dar lopšelyje gulint, įkvėpė tėvynės meilės kibirkštėlę, o paūgėjus ne tik kad neužgeso, bet virto tikra tėvų žemės meile.

Užgirdęs karo trimitų balsą, pasibalnojo jaunas sūnelis ristąjį žirgelį:

— Sudie, tėveli ir motinėle, aš joju tėvynės ginti. Ir prašė senelių palaimos.

Laimino seneliai vienužį savo sūnų į didžią kėlonėlę traukiant:

Pakylėjo jaunas sūnelis seneliams kepurėlę ir nudūmė.

Kovos trimitai nuvedė sūnų į kovos lauką. Kaip sakalas, jis prilėkė prie vado.

— Tėvų žemės ginti atvykau! — prabilo į vadą sūnelis:

— Jaunuoli, stok į jaunų bernelių eiles: greitai bus didi kova...!

Išsipildė vado žodžiai: didi ir žiauri buvo kova, daug jaunų bernelių kraujo nutekėjo į mareles, daug jų ten sumigo prie tėvynės aukuro... Dar ir dabar tebelaukia tėveliai savo sūnelių, dar ir dabar tebelaišto žalias rūteles mergužėlės — laukia jaunųjų sugrįžtant.

Tėvų žemėje iškilo laisvės vėliava.

Džiaugsmu nušvito visų veidai.

— I ašvi mes, laisvi! — skambėjo visur: tiek samanotose trobelėse, tiek šviesiose rūmuose.

Linksmas grįžo jaunas sūnelis iš kovos lauko, priešus nuveikęs, šimtus nuožmiųjų paklojęs, tėvų žemę atvadavęs.

Nors daugel vargo iškentė sūnelis, bet jis nerimsta. Naktimis sapnuoja apie anoj pusėj Nerio laisvės trokštančius, pavergtus brolius, ir svajoja apie tai, kaip juos išvadavus iš prakeiktųjų lenkų nagų. Ir laukia prašvintant ryto, kada galės už jų iškentėtus vargus ir skriaudas atkeršyti. Nerimsta jo jauna krūtinė, veržias į kovos lauką ir kiekvieną valandą budi...

P. Gaubys.

Ryšių bataliono dešimtmetis.

Šių metų rugsėjo mėn. 14 d. ryšių batalionas mini savo pirmojo dešimtmečio sukaktuves. Bataliono šventė

Pulk. ltn. Voicechauskas, vadovavęs elektrotechnikos batalionui nuo 1920 m. IX. 27. iki 1926 m. I. 1., technikos pulkui nuo 1926 m. I. 1. iki 1927 m. IX. 1. Dabartinis ryšių bataliono vadas (nuo 1927 m. IX. 1.)

yra nustatyta liepos mėn. 4 d., bet dėl vasaros darbų ir tarnybos kliūčių batalionas tą dieną švęsti negalėjo, ir šventė tapo nukelta į rudenį — rugsėjo mėn. 14 d.

Ryšių reikalingumas kariuomenei yra aiškus. Tas gerai yra nusakyta mūsų Lauko tarnybos statute (I d. 65 §): „Kariuomenei sėkmingai valdyti būtinai reikia turėti gerai organizuota, gerai ir patikimai veikianti ryšių tarnyba“. Ir iš tikrųjų, be ryšių kariuomenės dalys nežinotų, kur kas yra, kas manoma veikti, kas veikiama, o vadas negalėtų savo valios pareikšti dalims.

Kare dalys ir visos ginklų rūšys turi veikti sutartinai, o vadas kiekvienu momentu turi būti apie savo kariuomenės dalių padėtį bei darbą informuotas. O pasiekiami tatai gerai organizuotos ryšių tarnybos pagalba. Ryšiai — tai kariuomenės nervai.

Tik pradėjus 1918 m. pabaigoje formuoti pirmuosius mūsų pėstininkų batalionus, susirūpinta ir ryšių dalimis, bet prityrusių žmonių ir specialaus techniško turto stoka neleido pradžioje ryšių tarnybos plačiu mastu organizuoti.

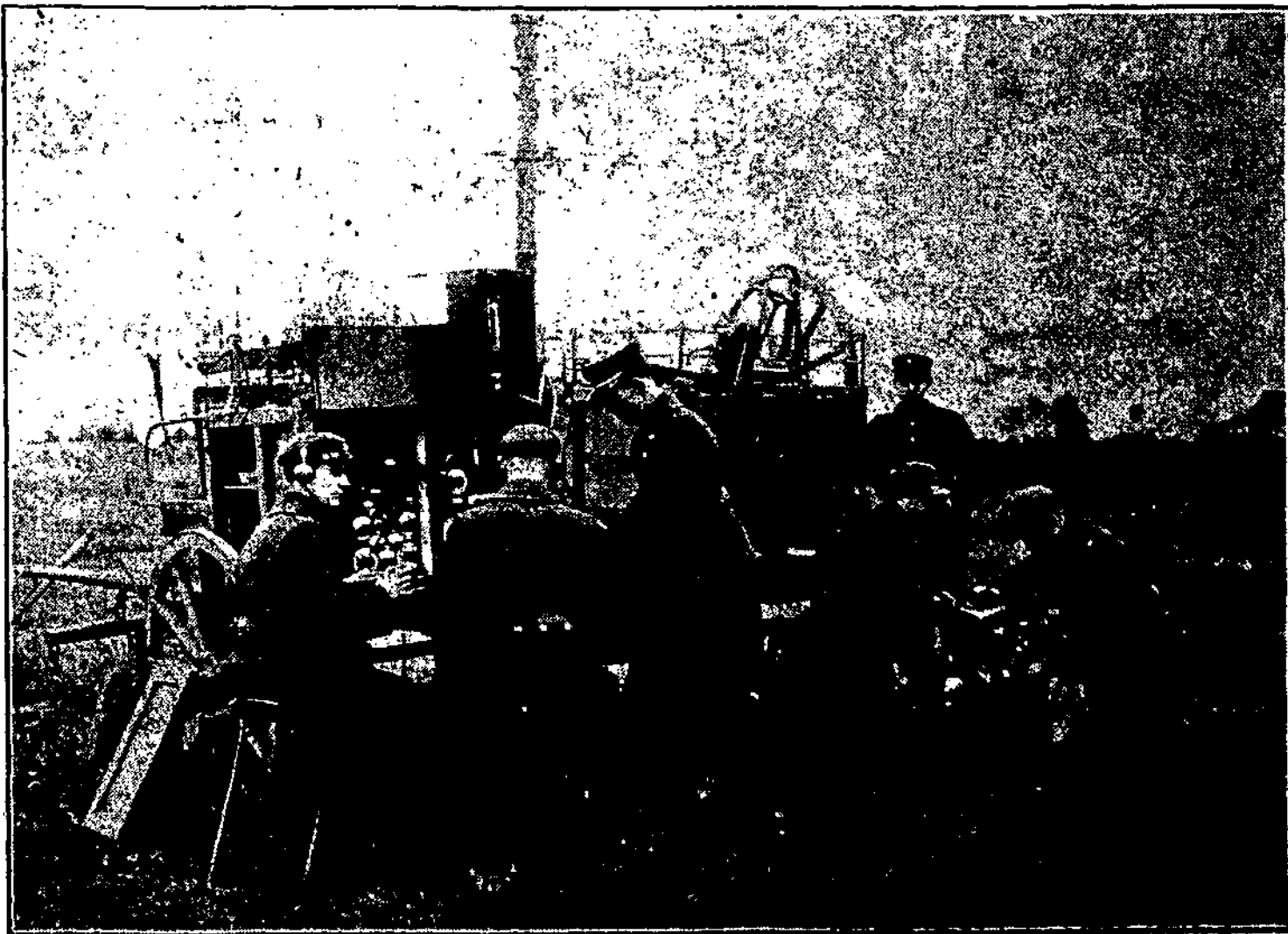
Pirmąjį ryšių branduolį sudarė bevielio telegrafo grupė¹⁾. Tą grupę pradžioje sudarė tik du: karininkas Adamkavičius ir kareivis Matulionis Vytautas (dabar atsargos vyr. leit.). Už mėnesio, vasario 7 d., for-

muojama inžinerijos kuopa; kuopos sudėtyje buvo ir elektrotechniškas būrys. Kovo mėn. inžinerijos kuopa performuojama į inžinerijos batalioną, o buvę būriai laikomi kuopomis.

Greit paaiškėjo, kad nepatogu yra turėti įvairių specialybių kuopas vienoje vietoje. Ypač gi elektrotechniškoji kuopa turėjo būti išskirta ir padidinta, nes frontuose prasidėjo karo veiksmai, o fronte telegrafo ir telefono linijas vokiečiai po truputį perdavinėjo mums. Telefonistams ir telegrafistams buvo daug darbo, reikėjo visiškai beveik suardytus tinklus tvarkyti. 1919 m. liepos mėn. 1 d. elektrotechniška kuopa išskiriama iš inžinerijos bataliono. Kuopa virto savarankia, atskira dalimi; vadu buvo paskirtas karininkas Petraitis (dabar atsargoje). Tą pačią liepos mėn. 1 d. kuopos vadas gavo įsakymą sudaryti dvi telefonistų voras ir jas išsiųsti: vieną į Panevėžio — Obelių rajoną, o kitą — į Utenos — Ukmergės rajoną. Pirmos voros viršininku buvo karo vald. (dabar adm. vyr. leit. Friedrichas), o antrai vorai vadovavo instruktorius — kareivis (dabar atsargos karo vald.) Ramonas.

Galima įsivaizduoti, kokius sunkumus teko tomis voroms pakelti. Ryšių tinklas tuose rajonuose buvo beveik visiškai suardytas, o voros nei reikalingo techniško turto bei medžiagos, nei darbus dirbti mokančių specialistų neturėjo. Voroms trūko ir maisto ir rūbų, nebuvo nė pakankamo arklių bei vežimų skaičiaus. Bet medžiaginių trūkumų elektrotechnikai nežiūrėjo. Jie buvo kupini noro ir šventojo pasiryžimo savo Tėvynę atvaduoti, jie suprato ir įvertino ryšių reikalingumą kautynėse, suprato, kad šimtus ir tūkstančius savo brolių gyvybių stato pavojun, jei juos be ryšių su vadovybe paliks, ir kliūtys buvo nugalėtos. Beveik iš nieko išaugo telefono ir telegrafo linijos.

Neilgai tegyveno elektrotechniška kuopa. Ji buvo per maža ir nebeįstengė visų ryšių tvarkymo darbų atlikti. Todėl 1919 m. liepos mėn. 28 d. formuojamas „Mokomas elektrotechnikos batalionas“. Bataliono vadu paskirtas karininkas Žadeikis (dabar ats. pulk. leit.). Batalionas pavadintas mokomuoju, nes greta ryšių tvarkymo darbų turėjo dar vesti specialybės mokymą — ruošti specialistus (telegrafistus, telefonistus,

Lauko radio stotis.

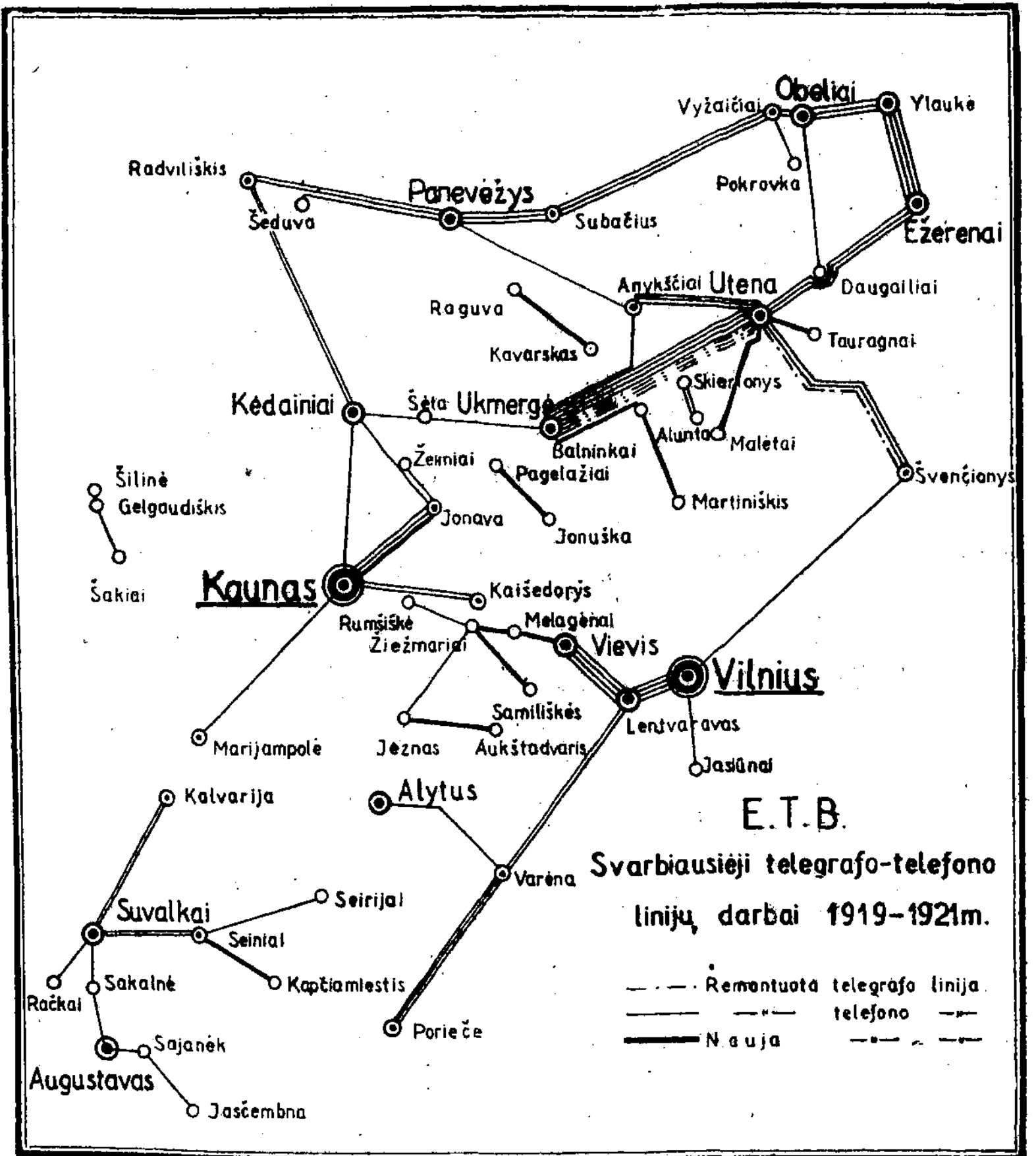
¹⁾ Suformuota krašto apsaugos ministro įsakymu 13 nr. 12 § 1919 m. sausio mėn. 8 d.

radistus) sau ir kitoms kariuomenės dalims. Fronte mokomas elektrotechnikos batalionas tęsė kuopos pradėtus darbus. Be jau minėtų dviejų vorų, dar dirbo instruktoriaus Steikūno (dabar ats. karo vald.) vora Utenos — Panevėžio — Ukmergės rajone, o instruktorius Aperavičius (dabar vyr. leit.) su savo vora dirbo Panevėžio — Rokiškio — Ylaukės rajone. Be to, išsiųstos buvo dar kelios smulkesnės telefonistų voros. Tais metais daugiausia dirbta Lietuvos šiaurės-rytų rajone, kur ėjo kautynės su bolševikais.

1919 m. IX. 14. mokomąjį elektrotechnikos batalioną priėmė majoras (dabar pulk. leit.) Slabšinskas ir vadovavo jam iki 1920 m. IX. 27 dienos.

Pirmieji metai batalionui buvo labai sunkūs, bet, didžiausių trūkumų nežiūrint, darbai buvo atlikti ir batalionas sugebėjo tvirčiau ant kojų atsistoti. Jau 1920 metais pradėta dirbti tvarkingiau, tiksliau, ypač gi apsitvarkius naujuose butuose Šančiuose.

1920 m. pradžioje buvo tęsiami darbai šiaurės-rytų rajone. Taip buvo iki liepos m. Tuo laiku lenkai kariavo su bolševikais. Lenkai nesulaikė raudonosios kariuomenės spaudimo ir traukėsi, o mūsų kariuomenė, eidama užpakaly, stengėsi užimti visa tai, kas Lietuvai priklausė pagal Maskvos taikos sutartį. Taip buvo užimta didžiausia Aukštaičių, Vilnios ir Suvalkijos dalis, o rugpiūčio mėn. 27 d. mūsų kariuomenė užėmė Vilnių. (Komendantūra su ryšių komanda į Vilnių įėjo dar liepos mėn. ir tenai buvo kartu su raudonosios kariuomenės dalimis). Tada elektrotechnikams teko didžiausi darbai: sutvarkyti ryšius naujai užimtuose rajonuose ir surišti juos su Kaunu. Mobilizuotos buvo visos bataliono jėgos; sustabdytas buvo net mokymas. Vilniuje prie komendantūros dirbo vyr. pusk. Miklaševičiaus (dabar ats. viršila) vora, o iš Kauno Vilniaus link ėjo leit. Endziulaitis (dabar atsargoje), tačiau linija Vilnius — Kaunas buvo suardyta ir ją sutvarkyti buvo išsiųstas leit. (dabar kap.) Babickas su visa mokykla kuopa. Ryšiai su Vilniumi buvo nustatyti rugpiūčio mėn. 8 d.

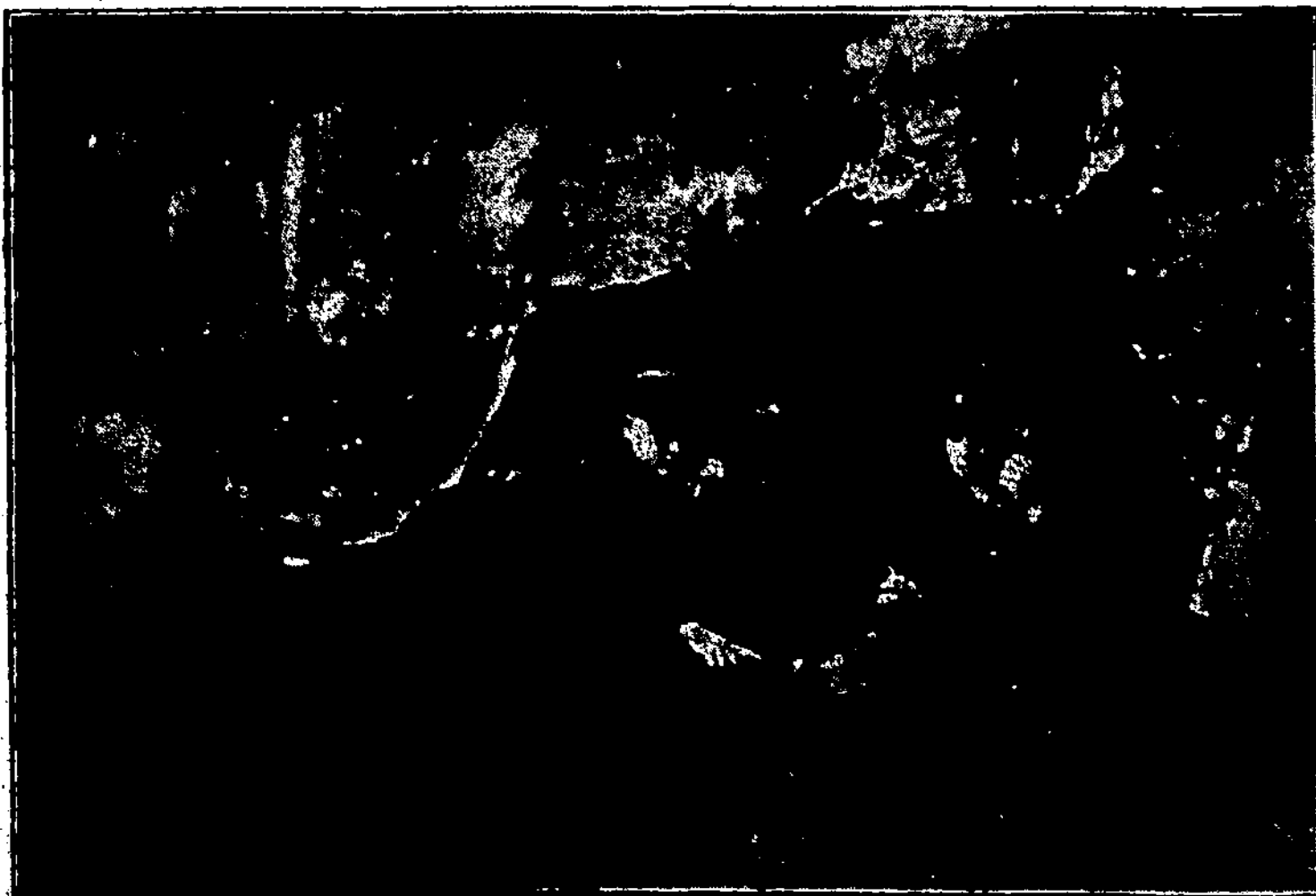
Bataliono atliktų darbų schema.

Pietų fronte, Augustavo — Suvalkų — Gardino — Varėnos rajone dirbo leit. Vainausko (dabar atsargoje), leit. Vėbros ir leit. Gertaus (dabar kapit.) voros. Telegrafo-telefono linijų tvarkymo priežiūra Utenos — Ukmergės — Vilniaus rajone buvo pavesta bataliono inžinieriui, karo vald. Jurskiui (dabar adm. major.), o bendrų ryšių tvarkymo darbų vedėju visos armijos buvo paskirtas bataliono vadas majoras Slabšinskas.

1920 m. rugsėjo mėn. 20 d. batalionas persikėlė į Vilnių ir ten rugsėjo mėn. 27 d. batalioną iš majoro Slabšinsko priėmė kapit. Voicechauskas (dabar pulk. leit., dabartinis ryšių bataliono vadas). Vilniuje batalionas išbuvo iki spalio mėn. 9 d. Batalionui Vilniuje teko ne vien savo specialybės darbai; kartu su kitomis dalimis teko dalyvauti miesto apsaugoj. Užėmus Vilnių Želigovskiui, batalionas grįžo į Kauną.

Vėliau, 1921 m. ir dar vėlesniu laiku, remontuojamos telegrafo ir telefono linijos Kaune ir provincijoje. Bet jau tuo laikotarpiu linijų daugumą perduodamas paštų valdybai ir divizijų ryšių viršininkams.

Ką batalionas nuveikė ryšių tvarkymo srityje 1919 — 1921 m., rodo pridėtoji čia schema. Reikia tačiau pabrėžti, kad čia pažymėti tik svarbesnieji bataliono savarankiškai atlikti darbai. Bendrai, su kitomis dalimis ir su paštų valdyba darbo atlikta žymiai daugiau. 1920 — 1922 metais bata-

Lauko telefonų centralinė stotis.

liono kareiviai — telefonistai buvo išmėtyti po visą Lietuvą; batalionas aptarnavo 20 centrinių stočių su 540 abonentų; čia dar prisideda daug kontrolinių stočių.

Nuo 1923 metų batalionas daugiau užimtas Kauno kariško tinklo tvarkymu, praplėtimu ir modernizavimu — ir specialistų paruošimu naujam reikalui.

Ką batalionas nuveikė specialybės mokymo srityje, rodo mokomos kuopos kursą išėjusių kareivių skaičius. Nuo 1920 metų iki šio laiko mokomoje kuopoje paruošta 631 kareivis iš bataliono ir 990 prikomandiruotų iš kitų dalių. Tai tik puskarininkių (tele-

fonistų, telegrafistų, juzistų, linijų bei stočių prižiūrėtojų, radistų) mokymo kursą išėję. Be to, dar ir kuopos (telegrafo-telefono ir radio kuopa) duoda žymų eilinių specialistų skaičių.

1926 m. I. 1. elektrotechnikos batalionas įėjo technikos pulko sudėtin, o 1927 m. IX. 1 d. iš technikos pulko technikos bataliono suformuotas ryšių batalionas. Tuo būdu ryšių batalionas paveldėjo elektrotechnikos bataliono pareigas ir yra jo tiesioginis įpėdinis.

Inž. vyr. ltn. Sulcas.

Gen. ltn. Grigaliūnas-Glovackis.

Šiomet rugsėjo m. 14 d. sukanka 25 metai, kai gen. ltn. Grigaliūnas-Glovackis tarnauja kariuomenė. Tąja proga, nors trumpai, noriu mūs skaitytojus supažindinti su gerbiamojo jubilato gyvenimu.

Gen. ltn. Grigaliūnas-Glovackis gimė 1885 m. rugpiūčio m. 22 d. Jezne, neturtingoj šeimoj (jo senelis buvo Jezno dvaro kumetis). 1894 m. baigęs Jezno pradžios mokyklą, iš pradžių buvo mokytojas; vėliau tarnavo valsčiaus valdyboj. Užsidirbęs šiek tiek pinigų, iškeliavo į Gardiną. 1904 m. išlaikęs egzaminus iš 4 kl. realinės mokyklos Balstogėje, norėjo į ją įstoti, bet lėšų trūkumas sutrukdė mokytis.

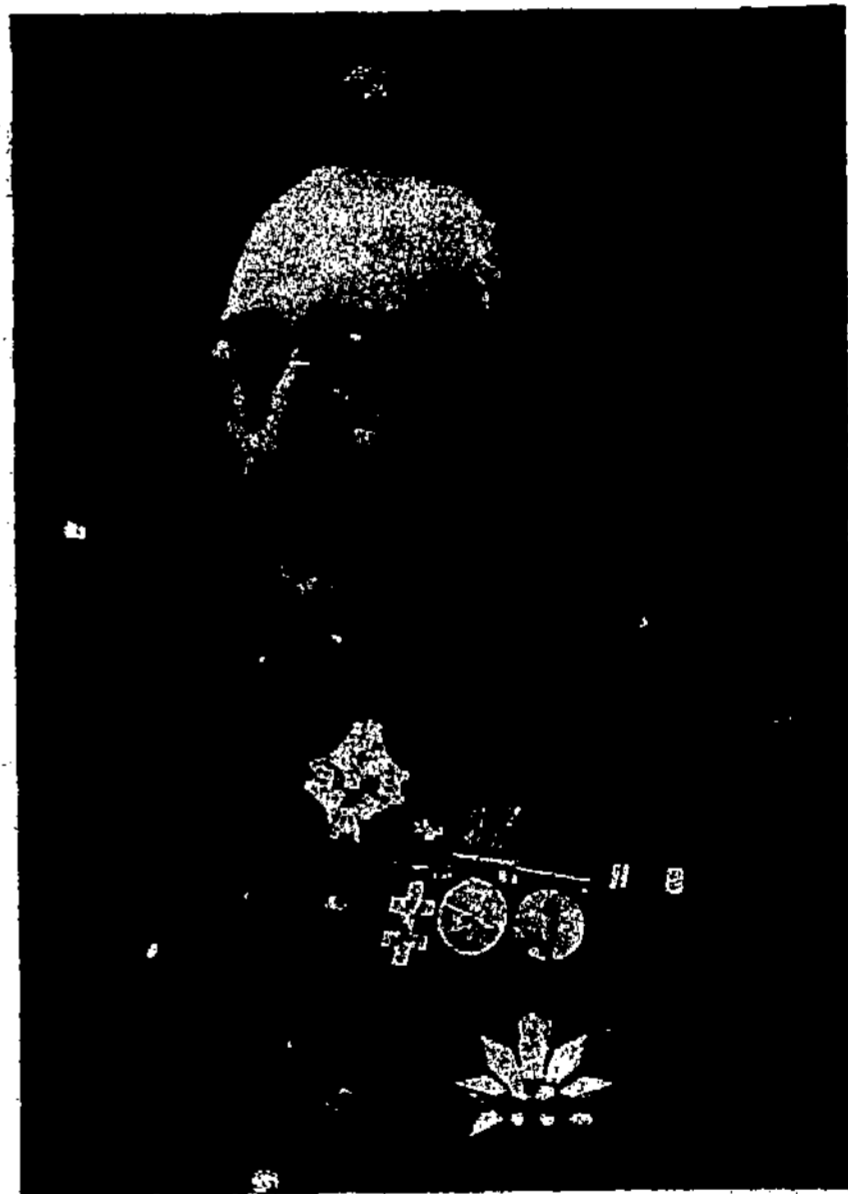
1904 m. rugsėjo m. 14 d. (pagal senąjį stilių IX, 1.), t. y. Rusijos-Japonijos karo metu, stojo kariūnu į Vilniaus karo mokyklą, kurią baigė 1907. VIII. 17. ir buvo paskirtas į Turkestaną. Turkestane tarnavo 7 šaulių batalione Samarkande, o kada 1910 m. batalionai buvo performuoti į pulkus, tai 6 šaulių pėst. pulke, Čardžujuje. Turkestane pateko į lietuvių būrelį, kurio priešaky stovėjo kun. prof. Pranaitis. Jų tarpe jubilatas susipažino su lietuvių gyvenimu ir tampriau susirišė su pačia tauta, nuo jos nenutoldamas.

Prasidėjus didžiajam karui, jis 1914 m. rugsėjo m. su 6 Turkestano šaulių pulku pateko Lietuvos teritorijon ir čia dalyvavo kovose su vokiečiais ties Augustavu ir kitomis vietomis, ir taip pat kituose rusų-vokiečių fronto baruose (Rytprūsijoj, Lenkijoj, Gudijoj ir Rumunijoj). 1915 m. kovo pradžioj buvo sužeistas ties Glinojecku, bet pasiliko rikiuotėj. Tų pačių metų liepos pradžioj buvo sunkiai sužeistas ties Nasielsku ir pragulėjo ligoninėse iki 1916 m. sausio mėn. Kiek pasitaisęs, vėl buvo išsiųstas į frontą. Iš pradžios tarnavo 4 armijos štabe, vėliau 7 ir pagaliau 8 arm. štabe, kur dirbo susisiekimo skyriuose (8 arm. buvo štabe karininku ypatingiems reikalams). Paskutiniosios jo tarnybos metu Rumunų fronte įvyko Rusijoj bolševikų perversmas ir 1917 m. gruodžio m. pabaigoj gen. ltn. Grigaliūnas-Glovackis pasitraukė iš rusų karo tarnybos. Atvykęs į Poltavą, pradėjo dirbti Poltavos lietuvių tremtinių komitete iki pavyko visus lietuvius gražinti į tėvynę ir su paskutiniu ešalonu išvykti į Lietuvą.

Grįžęs Lietuvon, 1918 m. spalio 28-29 d. stojo Lietuvos kariuomenėn Vilniuje. Iš pradžios buvo jam skirta pradėti 1 pėst. pulko organizavimą, bet 1918. XI. 23., jį perdavęs karininkui Galvydžiui-Bykauskui, netrukus persikelia į 2 pėst. pulką ir nuo 1918. XII. 28. pradeda jam vadovauti.

Vadovaudamas 1919 m. 2 pėst. pulkui ir 1920 m. rugpiūčio — rugsėjo m. II pėst. divizijai, dalyvavo visose kautynėse su Lietuvos nepriklausomy-

bės priešais. Be to, 1919 m. nuo gegužės 18 iki birželio 1 d., kautynėse su bolševikais, vadovavo Panevėžio grupei. Turint galvoj 1919 m. pradžią, kada mūsų kariuomenė dar buvo visai negausinga ir silpna, 2 pėst. pulkas, gerbiamojo jubilato vadovaujamas, buvo bemažko vyriaujanti mūsų jėga, kuri leido mūsų vyriausybei sustiprėti.

Už pasižymėjimus kovose dėl Lietuvos nepriklausomybės yra apdovanotas Vyties Kryžiaus I rūš. 2 ir 3 laips. ordenais ir už nuopelnus D. L. K. Giedimino 2 laip. ordenu. Be to, turi savanorių, Lietuvos nepriklausomybės ir Latvijos nepriklausomybės medalius.

1923-1925 m. laikotarpy buvo Mobilizacijos Skyriaus viršininku. Nuo 1925 m. yra ypatingų reikalų karininku brigados vado teisėmis.

Be karo tarnybos, jubilatas yra dirbęs ir spaudos srity. 1926 m. redagavo „Tautos Valia“; be to, yra rašinėjęs „Mūsų Žinyne“, „Kary“ ir kt.

Nors jubilatas yra jau beveik senybinių metų, bet jo siela dar tebėra jauna ir kupinas energijos, nes kitais metais baigia Lietuvos Universitete ekonomijos ir teisės mokslus ir toj srityj mano dirbti.

Minėdami gerbiamojo generolo jubilėjų, tąja proga linkime jam ilgiausių metų dirbti Lietuvos naudai ir žengti šviesion ateitin tokia pat energija, kaip ir iki šiol.

St. Bs.

Taktikos uždavinių reikalai.

Šių metų 11-me ir 15-me „Kario“ numeryje buvo du pavyzdingi taktikos uždaviniai: 1-sai buvo skirtas apsaugai, o 2-s žygiui.

Kas sveikai protauja, gerai mūsų statutus pažįsta ir atidžiai tuodu uždaviniu perskaitė, tam lengva bus trumpai ir į jų klausimus atsakyti. Bet norint suvokti, kaip atrodo tie atsakymai, parodysime, kokiū būdu, sakysim, 1-sai uždavinys nagrinėjamas.

Tegu, leiskim, koks nors mūsų pėstinijos puskarininkis ar viršila, sekmdienio poilsiu besinaudodamas, nutarė tą naudingą darbą atlikti.

Pirmiausia, žinoma, jis pasižiūrėjo į įdėtus 11-me „Kario“ numeryje Meškų kaimo paveikslukus ir žemėlapių gabalėlį, bet menkai iš jų ką nors tesuprato. Tačiau antrame paveikslukų puslapyje jis turėjo pastebėti juodųjų žymes. Gal būti teko jam tas žymes su mūsiškėmis palyginti, o gal net prisiminti kai kurių mūsų kaimyną, bet vis tik uždavinio skaitymo reikalui tas mažai padėjo. Pagaliau, įtariamai dėptelėjęs akimis į skiltį: „Kas reikalinga atlikti“ (turime pasisakyti, kad tokių prierašų mes nelabai mėgstame), mūsų skaitytojas atvertė to pat „Kario“ 176 puslapį ir ėmėsi darbo.

Iš pradžių, kaip žinote, eina įdomūs redakcijos pažadai... Tiesa, gal neblogo būtų laikrodį ar knygą tokiu darbu įsigijus, o ypač, jei pirmame jos puslapyje būtų, pav., toks prierašas: „Puskarininkiu už pavyzdingą taktikos uždavinių sprendimą“. Juk čia ko gero dar vieną juostelę užsidirbtum, o kiek būtų garbės draugų ir vyriausybės akyse?! Tačiau vis tik baisu ir gana! Tik pagalvokit: pirmą gal kartą tektų rašyti į... laikraštį; na, o jei tas rašinys ponams nepatiks? Gali dar bėdos įsigyti!.. Bet už pasiskaitymą juk niekas odos nenulups, todėl... skaitom toliau.

Patsai uždavinys pradedamas gan reikšmingomis eilutėmis: „19xx metų ankstybą vasarą“ ir t. t. Privažiavęs iki vietos: „Bataliono vadas nutarė čia pernaktoti“ mūsų skaitytojas susimąstė ir dirstelėjo į 1-mą brėžinį.

— A, vadinasi, „baltieji“ — tai mes, bet juodieji?.. O kas gali būti, jei ne mūsų gerieji kaimynai, ka?!

Dabar, žinoma, žemėlapiukas buvo skersai ir išilgai išžiūrėtas, vietos išaiškintos ir net atstumai degtuku išmatuoti. Linksmos nuotaikos pagautas mūsų vyras skaito jau antrą uždavinio skiltele, būtent: apie bataliono vadą ir priešą... Bet palaukit, juk tas nedorėlis priešas pašėlusiai arti?! Jo pėstininkams iki mūsų tik viena žygio diena, o raiteliai tuos 25 km. per 3 valandas lengvai nužygiuos... Vadinasi, būtinai reikia kas nors daryti, o gal jau gulti anapus upelio ir šaudymui ruoštis?

Tačiau valandėlę pagalvojęs puskarininkis staiga nurimsta. Juk juodųjų laukia dar didžiulė upė — negi perbrisi jos, toliau šiaupus upės yra mūsų apsauga, raiteliai, pagaliau ir vakaras arti. Vadinasi, gąščioti nėra reikalo. Pagaliau, kaip matyti, bataliono vadas irgi neskuba, o liepia nakvoti, tad kuriems galams čia sau galvą kvaršinti? Skaitom toliau...

O toliau jau eina kuopa... Puskarininkis stačiai junta, kaip jos būriai slenka į Vykių kaimą, žmonės „palina cigaretus“, sustoję taikosi prigulti prie medžių, grioviuose, o vyresnybė, ištraukusi žemėlapius ir binoklius, rengiasi iš kaimo drožti pirmyn. Vis-

kas eina sklandžiai, tvarkingai, be keiksmų ir triukšmo — kaip laikrodžio rodyklės. Pagaliau antras, karininko vedamas, būrys nuslinko pamiške į Dobilų dvarą, kiek vėliau atsirado pioneriai ir kulkosvaidininkai, o tuo pat miškiuku nusikūliavo tilto link minosvaidininkai.

Dabar belieka persikelti iš kuopos į būrį...

Mūsų skaitytojas dar kartą atidžiai pasižiūri į visus Meškų kaimo vaizdus, paskui vėl į žemėlapiuką pradeda: „Apie 18 val. I-s (Meškų kaimo) ir užtvoros viršininkas...“ Paskaitęs iki žodžių „19 val...“ jis pats panori būti Petro Rankos vietoje, aiškiai gir-di vyr. leit. įsakymus ir, prisiminęs Lauko tarn. statuto 481—512 straipsnius, žiūri, kas parašyta uždavinyje toliau.

Ten eina žodžiai: „19 val. gerai su vieta susipažinęs...“ Bet nuo šitos vietos iki „juodųjų žymių“ vos pora dešimčių eilučių. Užtat viską jam ir išaiškina, o svarbiausia jis pasijunta esąs tikras lauko sargybos viršininkas.

Čia, žinoma, reikia truputį pasilsėti ir papirosas išrūkyti...

Po to atidžiai skaitomi aukščiau pažymėti statuto straipsniai ir vėl peržiūrimas visas uždavinys. Žemėlapių sekdamas, mūsų vyras gerai išžiūri į tą jo dalį, kurią randa tarp užrašų: „Meškų km.“, „Vištų k.“ ir „Virbalų dv.“. Nedovanai gi čia teks sargyba statyti.

II.

Ilgai ar trumpai po tam mūsų skaitytojas tą sargybą statė — nežinome. Galimas daiktas, kad jis tarėsi su savais draugais, išgirdo įvairių nuomonių, pagaliau išdrąsinęs bandė surašyti atsakymus į visus keturius klausimus kartu.

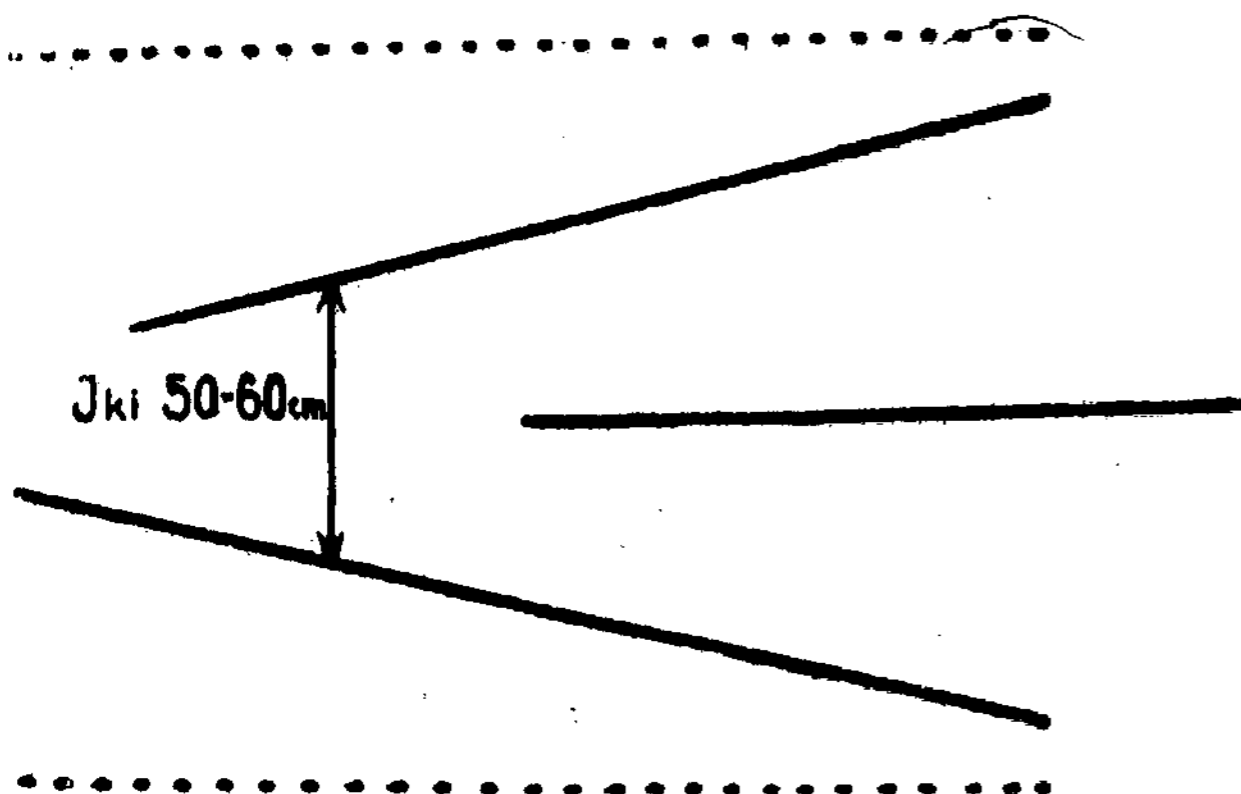
Kur tie atsakymai dabar yra? Ar puskarininkio daiktadėžėje, ar skaitymų knygoje, ar jais tvarkininkas viršilos stalą nuvalė, mes irgi nežinome, bet manome, kad jie turėtų atrodyti va kaip.

Atsakymas 1-mas.

Sargybos dalys	Vieta	Žmonių skaičius				Kas tvarko?	Kaip tvarko?	Ugnies priemonės
		Nuolatinis		Keliasmas				
		Pusk.	Kar.	Pusk.	Kar.			
L. sargybos branduolys	Aukštuma „A“	2	1*)	-	6	v. p. Ranka ar jo pavaduotojas j. p. Pirštas	Sargybos v-ko telsėmis	Lengvas kulkosvaidis pasiūlytas aukštumoje A taip, kad galėtų šaudyti išilgai kelio į Virbalų dvarą arba Ygrek upelio kryptimi.
N 1 Dvigubas apsaugos postas N 1	Virbalų dv.**)	1	1*)	-	2	j. p. Akis	Iš posto N 1 kas 2 val. siunčia savo pasiuntinį, kad gautų iš branduolio pamainą	
Ap. post. N 2	Vištų vk.***)	-	-	-	2	j. p. Pirštas	Iš sargybos branduolio siunčia kas 2 val. pamainą į postą N 2	
Sekėjų postas N 3	Aukštuma „70“	-	2	-	-	Patys	Vienas ilsisi, o antras seka ir laikoryšį su kaimynu iš dešinės (tarpas — 2 val.)	
Viso...		3	4	-	10			

Atsakymas 2-as.

Čia pat nukirsti du trys stori gluosniai ir padėti išilgai tilto va kaip:

Atsakymas 3-ias.

Kai raitelis atsidūrė kokių 50 žingsnių atstumo nuo gluosnio, iš posto pasigirdo tvirtas balsas: „Stok, nes šausiu!“ Gelda sustojo.

„Lipk žemėn ir sustok prieš arklio galvą, nugara į mane!“ Gelda ir šitą reikalavimą išpildė.

Po tam antrasai sargybinis iššaukė j. p. Akį, o tasai, dalyką ištyręs, išsiuntė arkli, vedamą Geldos, su savo pasiuntiniu į sargybos branduolį.

Iš ten, žinoma, jis buvo nugabentas jau Rankos pastangomis į užtvorą.

Už pusantros valandos Gelda, iš branduolio pasiuntinio lydima, nupleškėjo pro mūsų vyrus tuo pat keliu atgal.

Atsakymas 4-as.

Kuosa, pasikabinęs šautuvą ant peties, tyliai žygiavo kaimo keliuku. Dar nespėjo prieiti kokių 20 žingsnių prie Vištų vienkiemio pirmosios trobelės, staiga išgirdo du balsus: „Rankas aukštyn“ — Iškelė.

— Kas tu ir kur eini? — Esu šaulys Kuosa ir einu iš Kiškių pas I-mo atskiro bataliono vadą su pranešimu.

— Leidimas? — Nežinau.

— Na, tai, vyre, viena ranka šautuvą numesk į šalį ir sėsk... Jei tik padarysi kokį įtariamą judesį, gausi iškart keletą kulipkų į pilvą... Supratai?

Kuosa viską atliko ir kantriai laukė, kas bus toliau.

Pasigirdo du ilgesni švilpukai, ir po 10 minučių Kuosą nulydėjo sargybon pats j. p. Pirštas su 2 vyrais iš branduolio.

III.

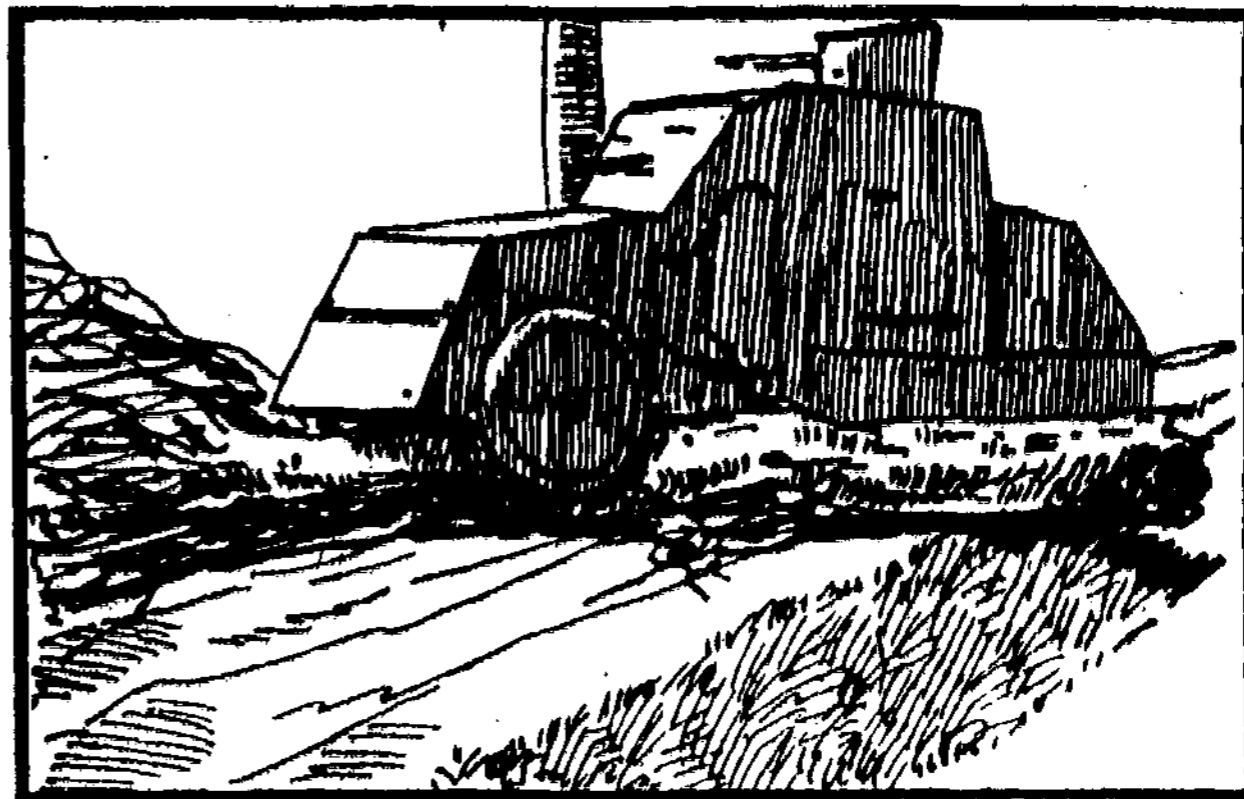
Štai ir viskas. Liekasi tik keletas būtinų pastabų.

Iš pirmo atsakymo jau aiškiai matyti, kad Ranka sargybą taip sutvarkė, kad net, slapta ji jos baran praslinkęs vyriokas, anksčiau ar vėliau atsidurtų spąstuose.

Antra vertus, nors tai vargu ar galimas dalykas, bet, jei ryt rytą bandytų skverbtis pro Virbalus juodųjų šarvuotis, tai pirmiausia jį pasveikintų j. p. Akis geru granatų ryšuliu. O jei iš čia jis laimingai paspruktų, tai tikrai sustotų ties tiltu, bet į tą vietą kaip tik nutaikytas minosvaidis, iš kurio tikrai jam pasiustu gera dovanėlė. Pagaliau dar jo

lauktų sunkaus kulkosvaidžio „labas rytas“: jis tuo tikslu ir buvo pastatytas Meškų kaimelyje. O jei naktį juodiesiems pavyktų per didelę upę perbristi, mūsų apsaugą nustumti ir rytą jų raiteliai ar automobiliais pergabenta pėstija atsidurtų ties Virbalų aukštumomis, tai Iks upelio pakrantės gero-kai juos apspiaudytų...

Kodėl tiltas taip prastai buvo „užbarikaduotas“, rodo čia pat dedamas vaizdelis. Ryt anksti mūs pio-

nieriai tuos rąstus tučtuojau nuims ir, padėję šalia tilto, padarys iš jų neblogą pėstiems lieptą: ne veltui gi buvo pasakyta, kad kliūtis turi būti tokia, kad netrukdytų mūsų šaukiams ryt per tiltą pereiti.

Apie Geldos kelionę ir Kuosos nuotykius pakankamai mus moko lauko tarn. statutas.

Labai gailiuos, kad čia negaliu papasakoti apie „barikadas“ Vištų vienkiemyje, apie ryšius sargybos viduje ir su kaimynais, apie patrulių tarnybą, tačiau čia nedidelė bėda: kas norės tuo reikalu pasišnekėti, teparašo į „Kario“ redakciją, o jei ne — vėliau su šiais klausimais susidursime.

Dabar gi, vyručiai, įsidėmėkit štai ką: — Kadangi lauko sargyboje, ypač naktį, daug darbo, tai jos postai turi būti taip sutvarkyti, kad prie mažiausio nuovargio geriausiai dalį apsaugotų, t. y. duotų jai ramų poilsį. Kitaip tariant: mažiau triukšmo, keiksmų, šūvių, o daugiau tylos, ramumo ir... tvarkos.

Jei kalbėti dėl nedrąsių puskarininkių, tai tenka pasakyti — tenešibijo jie siųsti savo atsakymų, nes, pagaliau, kas gi tai per vyras, jei bijo... galvoti ir rašyti. Man rodos, kiekvienas tokių dalykų bijas neprivalo nešioti puskarininkio munduro, o pas mamytę užpečkyje sėdėti. Be to, nevenkite „blogų“ sprendimų: tegu būna dabar blogi, užtat ugnyje bus geri. O jei taikos metu bijosite galvoti, tai karo metu bus jums labai striukai...

Pagaliau ne tik aš, bet ir jūsų vyresnybė tikrai mano, kad kiekvienas puskarininkis ar viršila, savąjį sprendimą įsidrąsinęs siųsti, tikrai vertas pažymėjimo.

St. Zas.

*) Pasiuntiniai: vienas 1. sargybos branduolyje, o antras — poste N 2.

**) Patsai apsaugos postas stovi griovyje ties gluosniu, kas matyti arti skaitmens 4 (br. N 3.).

**) Postininkai įsitaisė krūmuose prie pat keliuko ir paskutines vienkiemio trobas.

Draugai moksleiviai!

Štai jau pasibaigė mūsų vasaros atostogos, ir mes sveikai tiek gražaus laiko pailsėję, naujos energijos kupini, grįžtame dabar vėl į mokyklos suolą.

Lietuvos skautai su savo vėliavomis tarpt. skautų suvaž. Anglijoj, ties savo palapinėmis.

Štai vėl mes susirinkę turime progos siekti užsibrėžtą tikslą — kariškai lavintis. Pradėdami šiuos mokslo metus, ryžkimės kiek galėdami daugiau atsidėti šiam kilniam tėvynės darbui. Žinokime, kad kaip kiekvienam lietuviui, taip ir mums, moksleiviams, vienodai turi rūpėti bendri mūsų tautos ir valstybės reikalai.

Kuo gi, pagaliau, mes galime patarnauti savo tėvynei, jeigu mums privalo vien tik mokslas rūpėti?

Pirmiausia, mūsų karių iniciatyva ir pagaliau mūsų pačių noru prie kai kurių gimnazijų ir mokyklų yra, be paprastų mokslo pamokų, skiriama dar viena, kartą savaitėje, karinės gimnastikos bei rikiuotės pamoka. Į ją mes mokiniai privalome žiūrėti, kaip į tolygią mokslo pamoką ir turime lygiai aktyviai, noroms ir neraginamai lankyti. Gėda būtų tam moksleiviui, kuris dėl šiokių ar tokių menkesnių priežasčių norėtų šios pamokos išvengti — joje nedalyvauti. Parodykim mes moksleiviai savo patriotiskus jausmus, norus ir savo aktingumu, drausme ir pasiryžimu duokime pavyzdį lietuviškai nesusipratusiai visuomenei. Nelaukim mūsų viršininkų, gerb. karininkų prašomi, bet patys priverskime save juos prašyti, kad mus kariškai parengtų ir mokytų to, kas gali būti tėvynei naudinga.

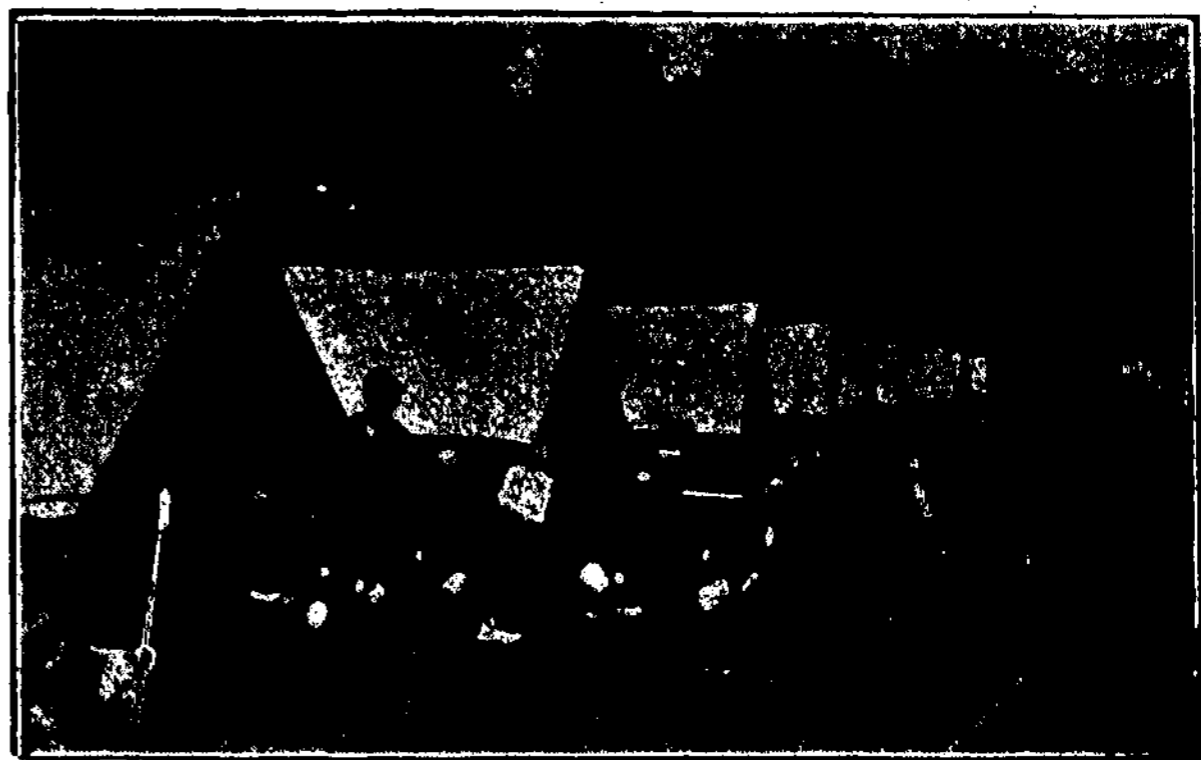
Moksleivis *Jonas Velička*.

Baigę Šv. Min. kūno kult. kursus.

Kaipo prieš tai straipsnio „Kariuomenės talkininkų skaičius didėja“ (žiūrėk „Kario“ 35 nr.) čia dedam žiniai baigusiųjų tuos kursus sąrašą:

1. Asevičaitė, Kastancija	3. Budraitė, Stasė
2. Augustaitytė - Vaičiūnienė, Juozė	4. Bukšnytė, Marijona
	5. Bušienė, Eudokija

6. Dombrauskaitė, Paulina	37. Bertulis, Juozas
7. Garnytė, Eleonora	38. Bučinskas, Benediktas
8. Gralytė, Olga	39. Čaikauskas, Mikas
9. Cirtautaitė, Marija	40. Gedvilas, Mečislovas
10. Jankauskaitė, Stanislava	41. Gintalas, Narcizas
11. Januškevičienė, Marija	42. Glodas, Tomas
12. Juodakytė, Emilija	43. Ickavičius, Šlioma
13. Kateivienė, Bronė	44. Jeleris, Morduchas
14. Katelytė - Jodviršienė, Adelė	45. Jakobsonas, Peisachas
15. Keršulytė, Barbora	46. Jasiukynas, Juozas
16. Kleivaitė, Bronė	47. Jaunutis, Laimingas
17. Kongisaraitė, Joana	48. Javičius, Salamonas
18. Kupstaitė, Alina	49. Kalvelis, Domininkas
19. Laukytė, Anastazija	50. Klusis, Jokūbas
20. Mataitytė, Ona	51. Kasiulaitis Juozas
21. Mielytė, Emilija	52. Kulikauskas, Jonas
22. Motužaitė, Izabele	53. Kunca, Pranciškus
23. Norušytė, Ona	54. Levinas, Jankelis
24. Osteikaitė, Leontina	55. Liulevičius, Vincas
25. Rožanskaitė, Elena	56. Makūnas, Andrius
26. Ruseckaitė, Liuda	57. Petronis, Vincas
27. Savzdravaitė, Adelaida	58. Senkus, Viktoras
28. Šlekienė, Elena	59. Skunskis, Leonas
29. Štanevičiūtė, Genovaitė	60. Tamulevičius, Juozas
30. Šokelytė, Matilda	61. Varanka, Zigmas
31. Šokelytė - Opulskienė, Jadvyga	62. Verbickas, Jurgis
32. Tuminaitė, Genovaitė	63. Vitkus, Kazimieras
33. Zaukaitė, Emilija	64. Vltkauškas Stasys
34. Babarskis, Simas	65. Visockis, Feliksas
35. Balsys, Stasys	66. Vorobėjus, Leonas
36. Baltrukonis, Juozas	67. Žilinskas, Stepas
	68. Žilvitis, Juozas

Lietuvos skautų delegacijos vizitas pas Latvijos delegaciją tarptautiniame skautų suvažiavime Anglijoje 1929 m. Vidury latvių delegacijos generolas Gopperis.

Vinča smarkauja. Gerai visi pažinom garsų boksininką — artileristą — Vinčą. Todėl idomu žinoti, ką jis veikia Amerikoje. Vos spėjo atvažiuoti, visi nustebo jo kūno sudėtimį ir labai norėjo pamatyti nors vienoje rungtynėse. Visus priešus Juozas sumušdavo pirmam ar antram runde. Tokie nepaprasti jo žygiai sužadino kitą lietuvi, garsų visam pasauli boksininką — Šarkėjų-Žukauską. Jis pakvietė Juozą pas save ir tikrai įsitikino, kad prieš Juozą stovi dideli laimėjimai. Todėl jis samdo gerą trenerį ir tikisi, kad Juozas greitai laiku gali tapti pasaulio garsenybe.

Vinča rugsėjo m. 19 d. rungsis su labai geru boksininku — Maloney, prieš kurį nepersenai daug darbo turėjo Šarkėjus, kol nugalėjo. Vinča gerai jaučiasi ir tikisi nugalėsias!

V. J-kis.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

Prof. A. Voldemaras grįžo.

Minist. pirmin. ir krašto apsaugos min. prof. A. Voldemaras rugsėjo 9 d. rytą grįžo iš Tautų Sąjungos posėdžių. Krašto Apsaugos Ministerijos rūmuose iškilmingai buvo sutiktas gausiai atsilankusių karininkų. Prieš rūmus pasitiko garbės sargyba ir orkestras.

Amerikiečių spauda apie mus.

Amerikos lietuvių laikraštis „Dirva“, 32 nr. rašydamas apie mūsų kariuomenę, tarp kitko pabrėžia: „Žiūrėk, kaime vaikas apsmukęs, pasišiaušęs, lyg apuokas, apžėlęs, lyg kelmas, nekalbus, lyg „mémė“. Pabuvęs kariuomenėje, pareina lyg naujas: švarus, vikrus, kalbus ir net apsipažinęs su raštu ir mandagumu. Dažnai yra, kad prieš kariuomenę jaunuoliui negalima įkalbėti skaityti laikraštis, o iš kariuomenės grįžęs ne tik kad pats skaito, bet kai kuris pasidaro ir spaudos platintoju. Tai vis kariuomenės drausmės dėka, kuri nors yra griežta, bet naudinga ir pamokanti. Seniau, rusų laikais, buvo įprasta karininką pamačius drebėti, bet dabar... to visai nėra. Kareiviai klauso ir gerbia juos. Kas nėra buvęs karininkų tarpe, tas neturi supratimo apie mūsų karininkus. Šitos inteligentijos tarpe yra gyvumas, linksmumas ir mandagumas, o „unaras“ išmestas šalin. Todėl ir visa Lietuvos liaudis labai gerbia karį ir jais pasitiki“...

To paties laikraščio 33 nr. vienas Amerikos lietuvis p. Petraitis, šiemet apsilankęs Lietuvoje ir rašydamas savo įspūdžius iš Lietuvos, tarp kitko pažymi ir apie mūsų karį. Jis rašo: „Liepos 22 d. Kaune, turėdamas daug atliekamo laiko, sumaniau paieškoti savo pusbrolio, kuris yra senas karininkas. Eidamas per visas kareivines, suradau ir savo pusbrolių, kurs tikrino didelį kareivių būrį. Juos ten išrikiavo ir užkomandavo dainuoti. Užtraukė vyrai keletą tokių jausmingų dainelių, kad net ašaras iš akių spaudė. Pirmiausia dainavo „Tu, senoji motinėle, užauginai mane, Lietuvos kareivėlį“. Antra daina buvo pritaikinta kareiviams einant dainuoti: „Mes, Lietuvos kareivėliai“. Dainavo ir daugiau, ir taip gražiai sutarė, kad, rodos, po kojomis net žemė linguoja“...

Apskritai, kiek tenka skaityti Amerikos lietuvių laikraščiuose, gana gražiai ir palankiai aprašoma mūsų kariuomenė ir kariai.

1 gusarų D. L. E. Kunig. Jonušo Radvilos pulkas. Pulko šventė.

Rugsėjo 1 d. pulkas šventė kuklią savo pulko šventę. Be to, ta šventė užfiksuotas istorinis momentas: pulko 10 metų gyvavimo sukaktuvės, šventės kuklumas parėjo ne nuo gusarų. Pulke dar tebėra statyba, kuri šį rudenį baigsis, o be patalpų ir šiokių tokių patogumų didelės šventės iškilmės negi įmanomos...

9 val. prasidėjo pamaldos, kurias laikė pulko kapelionas kun. Vaišnora. Po pamaldų pasakė pamokslą, kuriame pabrėžė kokių tikslų turime mes

lietuviai, kariai, stovėdami po pulko vėliava, būtent, kad greičiausiai įeitumėm į mūsų pažadėtąją žemę — Vilnių...

Po pamaldų pulko vadas ir kavalerijos viršininkas pulk. Jackevičius prabilo į pulką, sveikindamas ir kartu primindamas tuos tikslus, kuriuos pulkas turi pasiekti. Pirmas ir galutinas tikslas Vilnius. Ir iš tikro, visi pulko kariai, sugretinę pamokslą žodžius ir pulko vado kalbą, darė sąmoningą išvadą: — „mes eisim į Vilnių“, kaip mūsų pulko vėliavoje yra įrašyta „nugalėsime ar mirsim!“...

Buvo šaukta „valio!“ vyr. karo pajėgų viršininkui J. E. Respublikos Prezidentui A. Smetonai, ministrui pirmininkui ir kartu krašto apsaugos ministrui prof. A. Voldemarui, vyriausybei ir karo vadovybei. Taip pat buvo šaukta „valio!“ ir pulk. Jackevičiui, kuris 10 metų pulkui vadovauja ir jį kūrė...

Bendrai pulko kariai, susispietę pulko šventės ir 10 metų pulko gyvavimo sukaktuvių minėjimo dienų, ties savo šefo paveikslu vėliavoje ir vėliavos obalsių turėjo gražios progos atsiminti prakilnius šefo darbus Lietuvai ir užgrūdinti savo dvasią laukiančių pulką žygių akivaizdoj. *Žl.*

4 artilerijos pulkas.

Ligi šiol pulko liktiniai puskarininkiai dar neturėjo klūbo. Pagaliau pulko sporto draugijos valdybos pirmininko vyr. leit. Dapkaus padedami pradėjo juo rūpintis. Numatyti kambariai greit manoma pradėti remontuoti ir tikimės lig žiemos įrengti. Lėšos iš dalies surinktos iš rengiamų gegužinių, vakarų ir kitų pramogų. Be to, pulko vadas sutiko leisti keletą šimtų litų iš ekonominių sumų asignuoti. Išrinkta komisija rūpintis visais klūbo įrengimo klausimais, darbais ir kt.

Gegužinė. Rugsėjo mėn. 1 d. liktinių puskarininkų klūbo įrengimo naudai suruošta gegužinė pulko rajono parke. Svečių susirinko gana daug, vakare švietė gegužinėje elektra, todėl šokta ir linksmintasi ligi 23 val. Gauta pelno per 200 litų.

Benturas.

Kariuomenės ugniagesiai.

Gaisras Karo Ligoninėje.

Rugpiūčio 29 d. apie 9½ val. Karo Ligoninėje užsidegė derva dideliame katile, prie pat tvoros. Greit atvykę miesto ugniagesiai gaisrą likvidavo. Gaisro vietoje buvo kar. ugniaig. inspektorius ir Kauno miesto brand-majoras.

Gaisras Zagrodos dvare, Kauno apskr.

Rugsėjo 3 d. 7 val. 40 min. 5 pėst. pulko ugniagesių komanda nuvyko į Zagrodą dvarą gesinti p. teisingumo ministerio Žilinskio degantį klotimą. Ten jau buvo Šančių ugniagesių skyrius su savo rankiniu siurbliu. Kai atvyko pulko komanda, ugnis jau buvo persimetusi į gyvenamą namų stogą, tačiau pulko ugniagesių pastangomis buvo numušta. Už keletą minučių atvyko Kauno savanorių gaisrininkų komanda su motoriniu siurbliu ir miesto brandmajoras. Gaisro likvidacija nusitęsė iki 17 val. Sudegė didelis klotimas su javais. Visas turtas buvo apdraustas. Nuostolių arta 200.000 lt. Spėjama, kad gaisras kilo dėl darbininko mesto papiroso.

Motoro bandymas.

Ateityje manoma aprūpinti kai kurias provincijos dalių komandas motoriniais siurbliais. Kariuomenės ugniaagesių vadovybė stengiasi pabandyti įvairių fabriku motorus, kad galutinai nustatytų jų tinkamumą kariuomenėi. Pavasarį buvo bandomas mažas „Flader'io“ siurblys. Rugpiūčio 31 d., dalyvaujant kar. ugniaagesių inspektoriui, trobesių dalies vedėjui, auto būrio vadui ir 1 gus. pulko ugn. k-dos viršininkui prie Nemuno buvo išbandytas firmos „H. Koche“ motorinis modelis „Record F“ siurblys su 2 taktų motoru, duodas 400—900 ltr. vandens per minutę. Siurblys dirbo arti 1 valandos, motoro temperatūra nuo darbo mažai pakilo. Buvo dirbama su 4 ir 2 žarnomis, o pasukui su 1 žarna. Motoras lengvai paleidžiamas ir sustabdomas. Netrukus bus išbandytas „Fischer'io“ motorinis siurblys.

4 art. pulkas.

Jau keletas metų kai pulke yra teniso aikštelė (sporto draugijos žinioje). Joje leidžiama žaisti ir ne nariams, tik už naudojimąsi draugijos raketė moka po 25 centus valandai. Surinktieji pinigai eina naujoms raketoms pirkti ir senoms remontuoti.

Šiais metais atsiradus daugiau mokačių žaisti, kilo sumanymas tarp geresniųjų žaidėjų padaryti turnyrą. Į turnyrą užsirašė apie 10 dalyvių, kurie kiekvieną dieną tarp savęs žaidžia. Lošiama 5 setos, iš kurių reikalinga lamėti 3.

Pagal laimėtų punktų skaičių bus numatytas čempionas ir kiti...

Šis turnyras turi tikslą išrinkti pačius geriausius žaidėjus ir patreniravus juos manoma suruošti turnyrą su kitų dalių tenisistais.

Bentūras.

1 pėst. D. L. K. Gedimino pulkas.

Rugpiūčio 31 d. pulko aikštėje įvyko draugiškos futbolo rungtynės tarp 1 p. p. ir 5 p. p., kurios baigėsi 5:2 1 p. p. naudai. Abi komandos lošė gana gražiai ir matyti, kad turi gerą techniką.

Sporto diena.

Šių metų pulko sporto diena buvo numatyta suruošti per pulko šventę, t. y. rugpiūčio mėn. 25 d., bet lietui sutrukdžius buvo atidėta iki rugsėjo 1 d.

15 val. prasidėjo sportas. Svečių prisirinko gana daug. Pagal programą buvo atlikta: 7 klm. žygis, bėgimai: 100, 400, 800, 1500 ir 5000 mtr.; šokiai į aukštį, į tolį ir su kartimi; disko ir granatos mėtymas; sakalų gimnastikos 3, 4, 5, 6 ir 7 pamok., sakalų gimnastikos 4, 6 ir 7 pamok. junginiai, 5 pamok. sakalų gimnastikos, išsivaikščiojimas, grupių ir judesio piramidės, če-

koslovakų — sakalų gimnastika, penkiukų piramidės, grupinės piramidės, masinės piramidės ir tautinio turinio piramidės ir iliustravimas. Ypač visiems patiko tautinio turinio piramidės, kurios atvaizdavo Gedimino kalną su bokštu, ir grojant orkestrui „Pirmyn, pirmyn!“ bėgte atbėgo kareivių būrys pilnoje šarvuotėje ir bokšte iškėlė trispalvę vėliavą. Lengvosios atletikos metu buvo atlikta keletas akrobatiškų numerių. Ypač daug juoko sukėlė „lietuviškas Patas ir Patašonas“ su savo „kompagnija“. Vyr. pusk. Žemaitis, atsigulęs ant stiklų, išlaikė uždėtą ant krūtinės suolą su 2 kareiviais; vėliau ant tų pačių stiklų basomis kojomis pašoko polka.

Pasibaigus sportui, laimėjusiems sportininkams pulko vadas įteikė prizus.

J. A.

Suomija — Estija. Rugpiūčio m. 27 d. Helsinkuose įvyko tarpvalstybinės futbolo rungtynės Suomija—Estija. Suomiai pasižymėjo savo žiauru žaidimu ir pat pradžioje pirmo puslaikio Estijos vartininkas tapo smarkiai sužeistas. Dėl to jie įvarė vieną golą. Antram puslaiky estai kiek atsigavo ir įmušė garbės golą. Suomiai pasinaudoję atsarginiu vartininku įmuša dar vieną, tuo rungtynės ir baigiasi 2:1 Suomijos naudai.

L. F. L. S. A. L., — „Makabi“ A. L. Rugsėjo m. 7 d. įvyko lygos futbolo rungtynės tarp minėtų komandų. Pavasarį šios dvi komandos buvo visai kitokio pajėgumo — viena (LFLS) buvo nenugalima, kita visai silpna. Šiuo laiku „Makabi“ šiek tiek atitaisė savo formą ir su LFLS baigė rungtynes lygiomis, santykiu 1:1.

Tiesa, jos buvo 15 minučių baigtos anksčiau dėl vėlaus laiko. Ar baigs žaisti 15 min., ar iš naujo nuspręs Futbolo Lyga.

Rokiškio šaulių rinktinės 10 metų gyvavimo sukaktuvės.

Rugsėjo mėn. 1 d. Rokiškio šaulių rinktinė šventė 10-ą gyvavimo metų sukaktuves.

Šventė prasidėjo pamaldomis parapijos bažnyčioje. Po pamaldų Nepriklausomybės aikštėje gražiai išsirikiavusius šaulius ir šaules sveikino Rokiškio apskrities komendantas pulk. leit. Jašinskas ir Šaulių Sąjungos centro atstovas mjr. Kai-riūkštis.

Rokiškio šaulių rinktinės vardu į sveikinimus atsakė prad. mokyklų inspektorius šaulys Butkus. Jis padėkojo, pasižadėdamas eiti pramintu a. a. Vlodo Putvinskio keliu.

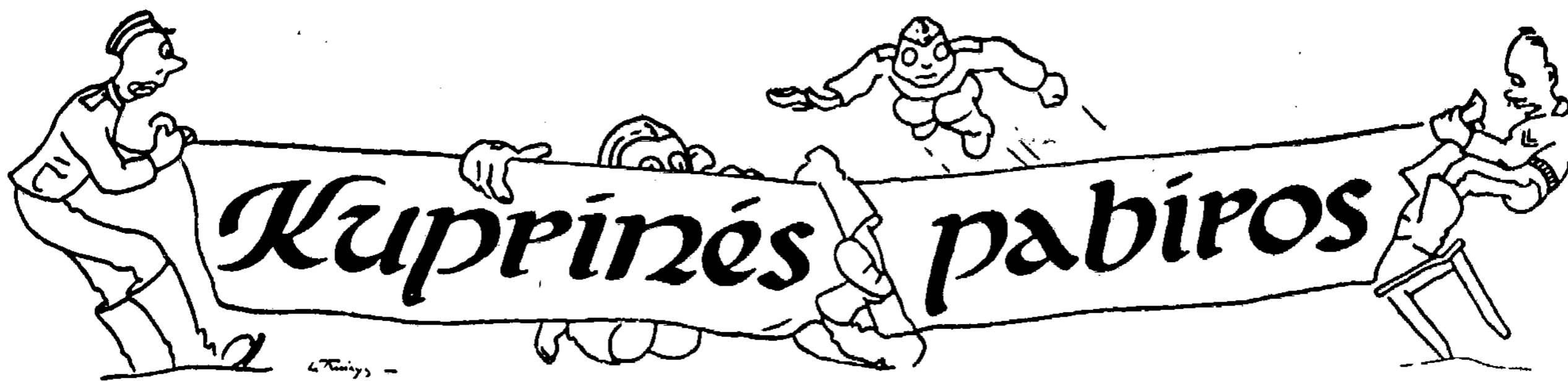
Vėliau įvyko šaulių paradas, kuriuo gerėjosi dešimtūkstantinė minia. 14 val. buvo bendri šaulių pietūs, kuriuose dalyvavo gerb. svečiai ir apie 600 šaulių. Po pietų miesto sodne įvyko dainų ir sporto šventė. Chorui vadovavo atvykęs iš Kauno p. Martinonis. Gražiai skambėjo dainos „Ei, pasauli, mes be Vilniaus nenurimsim“ ir kitos. Iš sporto buvo atlikti trys ritmiški judesiai; paskutinis jų su šautuvais. Gražu buvo žiūrėti kai šauliai sportininkai, pritariant orkestrui, kuo geriausiai atliko savo uždavinį. Publika buvo sužavėta.

Pabaigoj miesto sodne įvyko gegužinė. Tvarka buvo pavyzdinga. Ši šaulių šventė gausingiems žiūrovams padarė kuo geriausio įspūdžio.

Vaduvietis.

Iš 1 p. pulko sporto gyvenimo.

Pralaimėjo!

Grandinis Jurka pasidarė tikras kankinys, nes jo Verutė buvo labai „kaprizna“... Oho, jeigu kartais jis, vieną minutę, pasivėlindavo pas ją užėti! Tada be „Tilkos“ saldinių maldauk ne maldauk, vis tiek...

Vargšas, dėl jos jis ir sportuoti metė. Kitaip nė negalėjo... Būdavo per dieną užsiėmimuose, po užsiėmimų — sportas, o po sporto... pas Verutę. Na, o be pasivėlavimų neapseidavo, dėl to nuolat nukentėdavo...

Nuvaro, nusikamavo, ir, nematydamas geresnės ateities, nutarė kreiptis į Verutę su malonės prašymu...

— Verute, mylimiausia, pagailėk... — maldavo jis, klūpčiodamas prieš ją. — Juk aš negaliu visad punktuoliškai atvykti... Reik apsirengti, o su sportinėmis kelnaitėmis negi bėgsiu per visus šančius...

— Kas man darbo! — atsakė Verutė, krimsdama šokoladą. — Gali sau kad ir be k..., kitaip aš negaliu... — įsikarščiauvus užbaigė ji.

Jurka labai bijojo matyti moterį, „mirštančios gulbės“ rolėje... Kitos išeities nerado, kaip tik išsibraukti iš sportininkų sudėties ir punktuoliškai lankyti „kaprizną“ Verutę...

Atėjo laukiamoji sporto diena. Jurka būtinai norėjo matyti, kaip jo draugai sportuos. Į tas iškilmes jis sumanė ir savo Verutę atsivesti. Aišku, ji šiaip-paprastai neis, bet Jurka sugalvojo, kaip ją prisivilioti...

Jis nusipirko kilo saldinių ir tris plytas šokolado. Su saldinais nusiviliojo ją į Panemunės mišką. Ten visą laiką pasakojo jai apie įvairias sporto šakas... Kada saldiniai baigės, sporto stadione marguliavo žmonės, jis, kišdamas jai plytą šokolado, pasiūlė užėti į stadioną.

Už kelių minučių juodu jau sėdėjo vietoj. Jurka džiaugė, kad jam pasisekė atsivesti Verutę. Verutė šluostėsi šokoladuotas lūpytes ir dairėsi į visas puses.

Prasidėjo programa. Keli bėgikai apibėgo aplink ratą. Pasigirdo smarkus rankų plojimas. Verutei labai patiko sportininkai. Ji irgi iš visų jėgų plojo ir žiūrėjo į juos.

Bėgimui pasiruošė kiti.

— Žiūrėk, žiūrėk, ten Antanas stovi! — rėkė Verutė, žiūrėdama ištiesus kaklą į bėgikus ir badydama su alkūne Jurką.

Na, o kas tas Antanas, Jurka jau žinojo. Kadaise kibo prie jo Verutės...

Bėgikai pasileido bėgti, jų tarpe buvo ir Antanas. Kada jie pribėgo tam tikrą vietą, žmonės visu smarkumu plojo rankomis, šūkavo „valio!“, kiekvienas spraudėsi pasižiūrėti į laimėtoją, o Verutė, šoko iš vietos ir, pribėgus prie Antano, pasikorė jam ant kaklo...

— Ach, tu, mano balandėli... — bučiuodama Antaną, kalbėjo ji.

Antanas laikė apkabinęs Verutę ir nežinojo, kaip ta laime besidžiaugti.

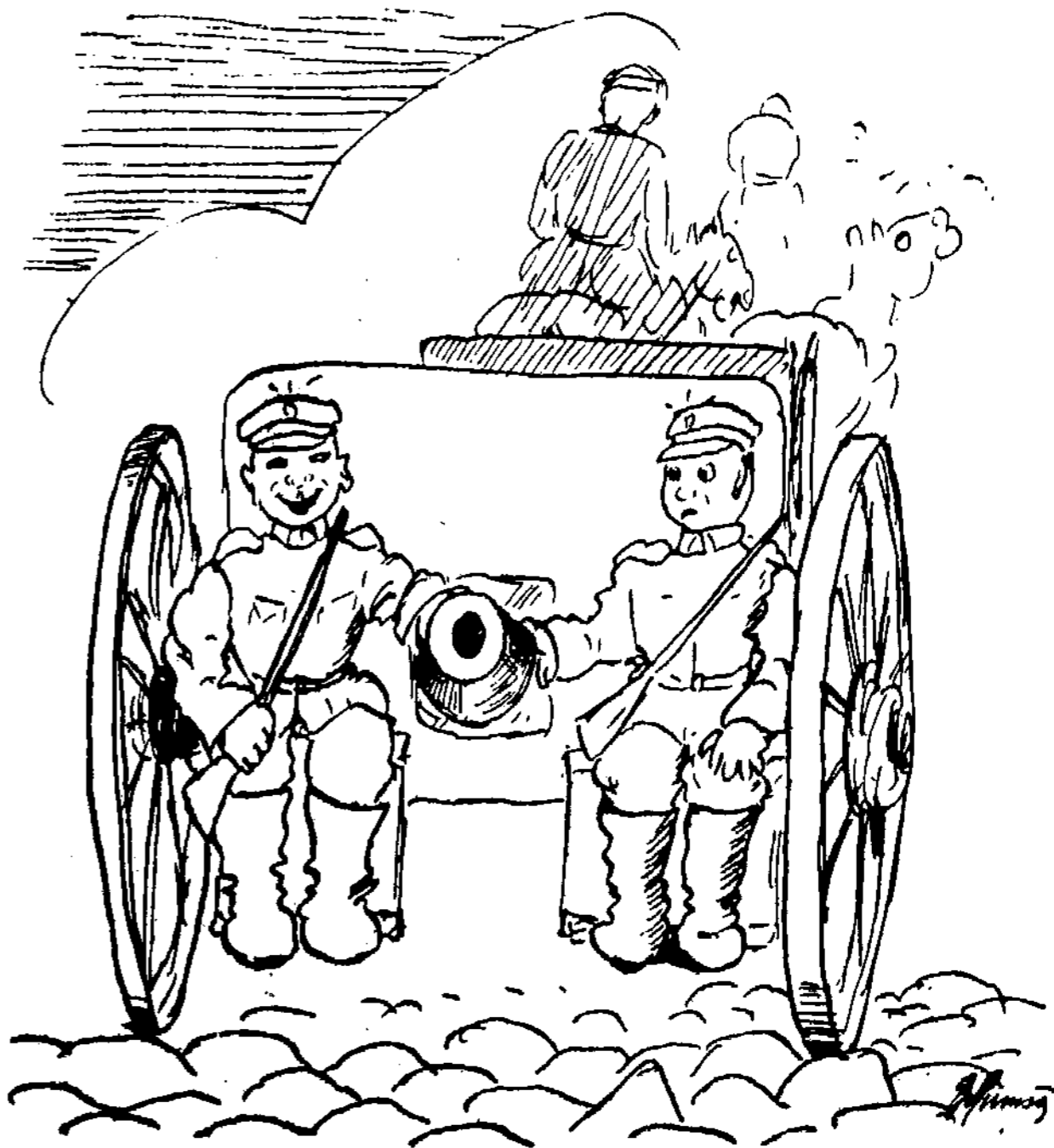
— Ar čia mano laimėtas prizas, ar dangaus dovana... — galvojo jis. Ir suėmęs Verutę už rankos, nuėjo sau.

Jurka į tą nepaprastą nuotykią atidžiai žiūrėjo. Jau vaizdavo save įvairiose pozose: čia „tragiškai žuvusio“, čia dvikovej su Antanu, ir, revolverio vietoj, sučiupo kišenėj tik plytą šokolado!

Jurka atsipeikėjo. Pakėlė akis ir žiūri: jo Verutė jau žygiuoja... Norėjo vytis, pasiūlyti jai šokolado, pasakyti, kad mestų Antaną... bet ne: šokoladą iš visų jėgų trenkė į stulpą, pasižadėdamas daugiau „Veručių“ nebepažinti ir vėl pradėti sportuoti...

Metūgis.

Miesto „bruku“ (grindiniu).

Naujokas: Nebeištersiu, brolyti... Kad kur perkūnas tą miesto bruką... Jau pas mane visi viduriai į pasturgalį susikratė...

Eilinis: Nieko, drauguži, priprasi, kol eilinio laipsnį gausi.

Benerumša.

Šnipai didžiąjame kare. Neseniai pasirodė Anglijoje (domi W. Royen'o knyga „Šnipai ir žvalgyba“). Iš šios knygos matyti, kad didžiojo karo metu Santarvės pusėje dirbo apie 20.000 šnipų, o Vokiečių pusėje — 25.000. Royen'as savo knygoje pažymi įvairiausių šnipavimo būdų, pav. kai kurie pranešimus užrašinėdavo nematomu rašalu ant kiaušinių, kiti pranešimai buvo žymimi galdomis ir t. t. ir t. t.

Kariuomenės leidiniai.

Karo mokslų žurnalas „Mūsų Žinynas“ 1929 m. XVII t. 54 nr.

Šiam numeryje randame gana aktualiais mūsų ir bendrai kariuomenės gyvenimo klausimais straipsnių: „Pėstininkai ir jų ateitis“ Loguan. „Kavalerijos žvalgybos organizacija mūsų ir kitų kariuomenės statutuose, vyr. ltn. Žlabis. „Kai kurios vidaus ir užkrečiamosios ligos mūsų kariuomenėje 1919—1929 m.“, M. Nasvytis. „Auto akumulatoriai“, vyr. ltn. Petrauskas.

Karo archyvo skyriuje eina (taša) atsiminimai apie Linkuvos partizanų būrio veikimą. Rašo Jonas Lingė ir Paulius Račys.

Kardas „Mūsų Žinyno“ priedas 5 nr.

Inž. vyr. leit. Šulcas **Ryšių bataliono pirmasis dešimtmetis 1919—1929**. Kaunas 1929 m. Ryšių bataliono leidinys, 40 psl. Kaina 80 ct.

Labai yra malonu stebėti, kai mūsų kariuomenės dalys pačios vienos savo žmonių iniciatyva stengiasi atskirais leidimais pažymėti savo dešimtmečius. Čia nesenai minėjom „Kary“ 4 p. L. K. M. pulko, Aviacijos, 7 p. Ž. K. B. pulko sukaktuvių leidinius, čia vėl turime naują knygutę, pritaikintą ryšių bataliono 10 m. sukaktuvėms.

Iš tos knygutės plačiai galim susipažinti su paties bataliono darbu, jo esme, uždaviniais ir tikslu. Ypač tai svarbu, kad mes apie specialias techniškas mūsų kariuomenės dalis labai mažai ir mažai gauname pasiskaityti. O tuo tarpu tokios dalys — kaip geležinkelių kuopa, ryšių batalionas — mūsų valstybės gyvenime susisiekimo ir ryšių srityje ne tik padėjo pamatus, bet atliko milžinišką darbą. Štai ir tas pats batalionas per 10 savo gyvavimo metų išleido 990 įvairių specialistų. Vadinasi, mūsų gyvenime atstojo ir dar dabar atstoja tam tikrą mokyklą, nes tie vyrai, išėję iš kariuomenės, jau turi profesiją.

Knygutė rekomenduotina visiems, ypač kad ji pigi, atsižvelgiant į jos turinį ir iliustracijas.

Bl.

Zukaitis, S. vyr. leit. **Panevėžio atvadavimas 1919 metais**. Kaunas, Vyr. Štabo Sp. ir Šv. Skyrius, 1929. 35 pusl. kaina 1 lit. 50 ct., kariams 1 lit. 20 ct.

Knyga skiriama Panevėžio atvadavimo 10 metų jubiliejui paminėti (1929. V. 19). Autorius parinko sau šią operaciją aprašyti dėl jos nepaprastos reikšmės mūsų kare su rusais — bolševikais 1919 m. Darbas atliktas gerai. Skaitytojas gauna pilną operacijos vaizdą. Panevėžyje mūsų 4 pėst. pulkas (tuomet Panevėžio atskiras batalionas) paėmė per 400 bolševikų nelaisvėn, 2 patrankas, 16 kulkosvaizdžių, 1 traukinį ir daugybę kito turto. „Didelis visų atsidavimas ir pasiaukojimas nugalėjo kliūtis, kurios atrodo nenugalimos“ — baigia savo įdomų rašinį jaunas istorininkas.

Ars

Mūsų Vilnius. Vilniui Vaduoti Sąjungos iliustruotas mėnesinis laikraštis. Kaunas, 1929 m. liepos—rugpiūčio mėn. 7—8 nr. 257—320 pusl. Atsk. Nr. 50 ct.

Šiame žurnale matome gražų 3 tautų — lietuvių, gudų ir ukrainiečių bendradarbiavimą. Joms visoms rūpi Vilniaus atvadavimas iš lenkų nagų ir prijungimas prie Lietuvos. Duota keletas straipsnių apie Vilnių ir Vilniaus — Seinų lietuvių gyvenimo kronika.

Galvosūkis 27 nr.

(Vertinamas 1 tašku)

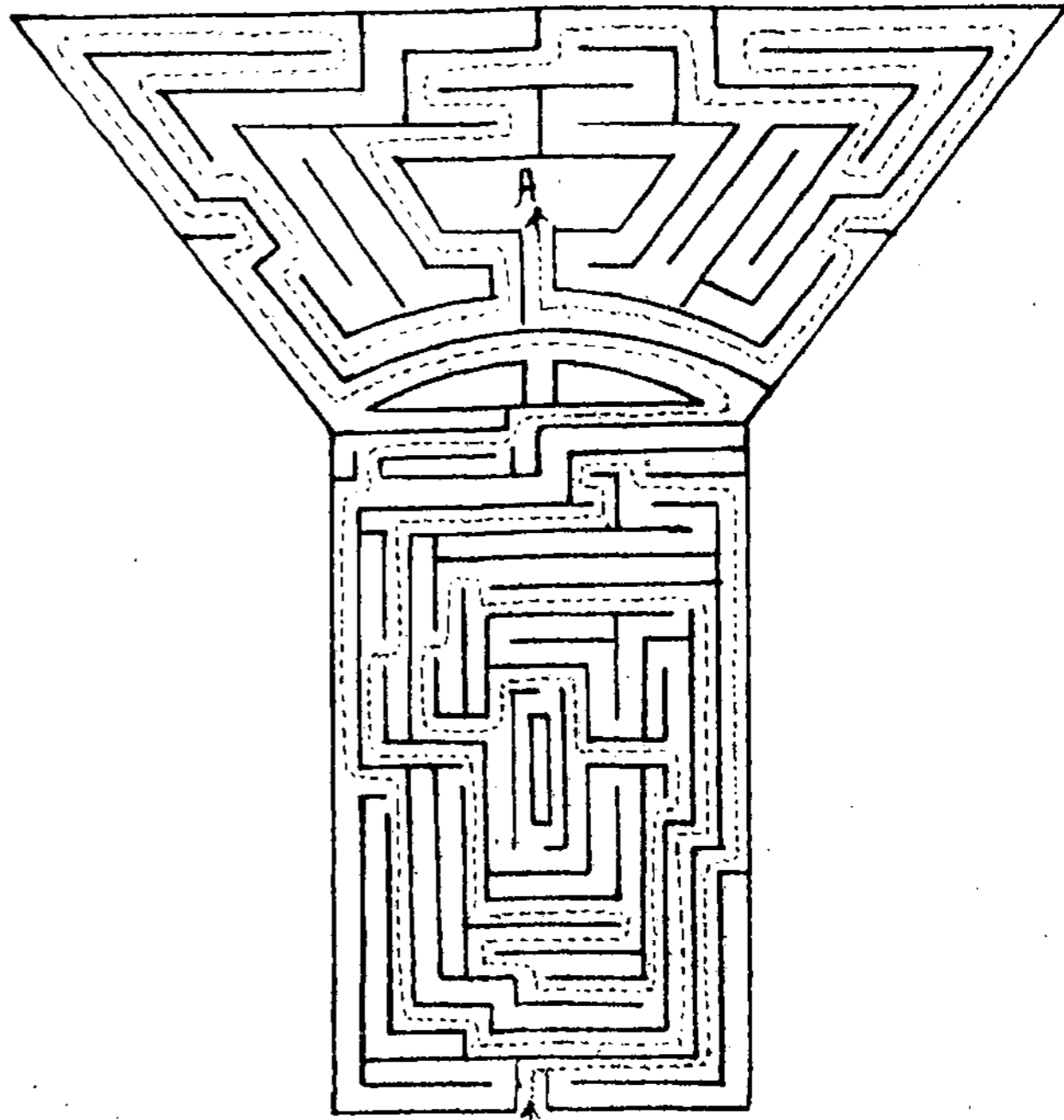
Igulos dežuro žinion kasdien buvo skiriamas (tarp tikras (vienodas)) skaičius kareivių patrulinti mieste. Jei dežuras sudarydavo patrulius po 2 žmones, tai vienas kareivis likdavo; jei po 3 žmones — tai likdavo 2; jei po 4 — tai likdavo 3; jei po 5 — tai likdavo 4; jei skirdavo po 6 — tai likdavo 5; bet kai skirdavo po 7 žmones, tai atliekamų kareivių nebūdavo.

Kiek dežuro žinion buvo skiriama kareivių?

Pastaba: rasti mažiausią skaičių.

Vilnis.

Galvosūkių 25 nr. sprendimas.

Gerai išsprendė šie asmenys: 1) Povilas Sirgėda (Šančiai), 2) jaun. pusk. Jonas Balnys (auto kp.), 3) gr. Miltenis (šarv. rink. št.), 4) gr. S. Malakauskas, 5) vyr. pusk. Leonas Paulavičius (ryšių bat št.) 6) jaun. pusk. Alfonsas Sabaliauskas (aviacijos št.), 7) vyr. pusk. Jonas Paliulis (2 p. p. 3 kp.), 8) virš. J. Ašmena (2 art. p. 5 bat.), 9) vyr. pusk. Antanas Grinius (1 gus. p. ūk. esk.), 10) jaun. pusk. Dėminis (2 art. p. 6 bat.), 11) P. Danielius (Karo Techn. Št.), 12) Kazys Ženauskas (Šančiai), 13) Juozas Mickus (9 p. p. muzik. kd.), 14) virš. A. Valančius (Karo vet. pusk. mok.), 15) eil. Jonas Mikalauskas (III k. ap. št.), 16) J. Marma (III k. ap. št.), 17) jaun. san. pusk. A. Morčūnas (2 art. p.), 18) J. Gaidamavičius (Utena), 19) v. p. K. Vadzišius, 20) A. Kaminskas 21) v. p. J. Peteraitis, 22) B. Rumša, 23) eil. Mašlikinas (pion. b.).

Iš Veliuonos ir vieno iš III karo ap. neužskaitomo, nes dviese vieną galvosūkį sprendė. Be to, neužskaitomo dviejų sprendimų ir iš geležinkelių kuopos. Iš sprendimų matyti, kad antras (kuris nors) yra nusirašęs iš pirmojo. Tai neleistina. Kiekvienas turi savarankiškai spręsti.

Redakcijos atsakymai.

Kareivinių šeškauš „Broliukams kariams“, J. Gaidelio „Vilnius ir lietuviai“ ir „Į Vilnių“, J. p. A. Bučio „Naujokai ir atsarginiai“, V. Š. „Sužeistas vadas“, Žemaičio „Sargyboje“, V. Lukoševičiaus, J. Budvyčio ir eil. Karnausko eilės ir kt. rašiniai netinka.

Tėvynės mylėtojai. Karo Mokyklon galėtumei stoti aspirantu. Reikia prašyti per savo viršininką. Baigęs aspirantų kursus, būtumei užskaitytas tik atsargos leitenantu. Iš aspirantų kursų, jei sutiktų viršininkas būtų galima pereiti į kariūnus.

Kariui. Jeigu atsirastų atitinkamas skaičius norinčių laikyti (prie II karo ap. št.) nerikiuotės puskarininkio laipsniui įgyti egzaminus, tai jie būtų. Ar šiemet tokių didesnis skaičius atsiras, tuo tarpu nežinoma.

Janelioniškiai. Į aspirantų kursus priima iš kariuomenės dalių. Reikia turėti ne mažiau 4 klasių mokslo cenzą. Kreiptis per savo viršininką. Į sanitarijos puskarininkių mokyklą jau nebegalėtumei įstoti, nes ten priimami tik naujokai, skiriami naujokų šaukimo komisijai.

Kaina visiems: metams 8 lt., pusmečiui 4 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai. Atskiras nr. — 30 ct. **Skelbimai:** petito eilutė 50 ct.; prieš tekstą dvigubai. **Adresas:** Kaunas, Nepriklausomybės aikštė.

Leldžia Vyr. Štabo Sp. ir Šv. Skyrius.

Redaktorius kpt. Balčiūnas.

Akc. „Spindulio“ B-vės spaustuvė, Kaune.